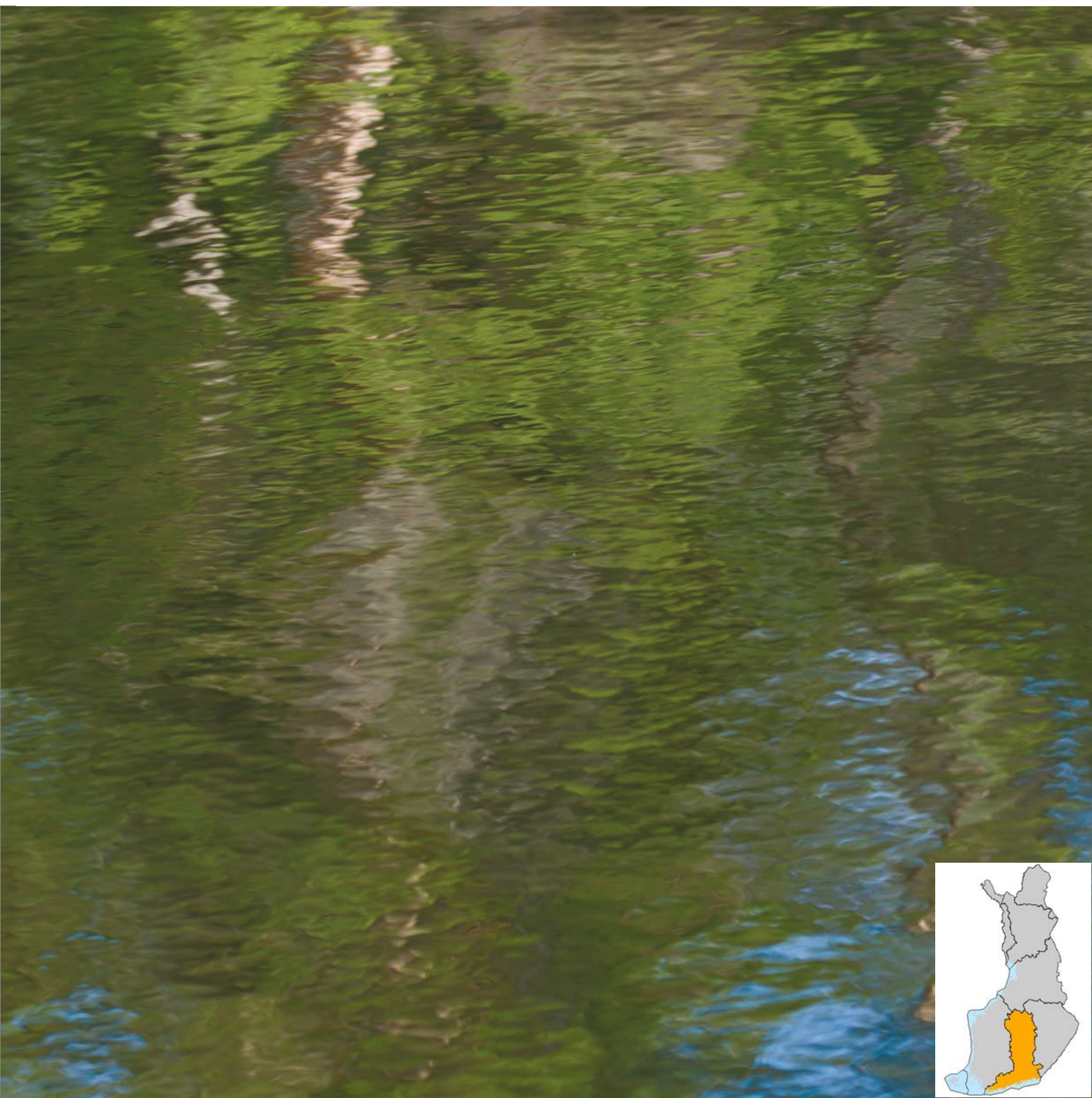

Tillsammans för god vattenstatus

Bidra till arbetsprogrammet för vattenvården och de centrala frågorna inom Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde 2016–2021

Tillsammans för god vattenstatus

Bidra till arbetsprogrammet för vattenvården och de centrala frågorna inom Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde 2016–2021

MAURI KARONEN (RED.)
ANTTI MÄNTYKOSKI (RED.)
ESKO NYLANDER (RED.)

RAPPORTER 60 | 2012

Tillsammans för god vattenstatus

**Bidra till arbetsprogrammet för vattenvården och de centrala frågorna inom
Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde 2016–2021**

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Savolax

Layout: Antti Mäntykoski, Reetta Harmaja

Översättning: Eva Orava, Sanna Paakkunainen

Pärbild: Tero Taponen

Kartor: Antti Mäntykoski

ISBN 978-952-257-564-7 (pdf)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2854 (webbpublikation)

URN URN:ISBN: 978-952-257-564-7

**<http://www.ely-centralen.fi/publikationer>
www.doria.fi**

Innehåll

Sammandrag	5
Du kan påverka vattenvården	6
Synpunkter och kommentarer önskas	7
Hur och när kan jag ge kommentarer?	7
Arbetsprogram för revideringen av förvaltningsplanen	8
Samarbete i planeringen av vattenvården	10
Planeringen – tidtabell och faser	11
Planeringen gäller yt- och grundvatten	11
Bedömning av den mänskliga verksamhetens inverkan på vattnens status	12
Belastningsberäkningar.....	12
Bedömning av modifieringar på grund av vattenbyggnad.....	12
Bedömning av den mänskliga verksamhetens inverkan på grundvattnen	12
Bedömning av vattnens status	13
Revidering av övervakningsprogrammen	13
Fastställande av miljömål	14
Planering av åtgärder	14
Sammanställande av förvaltningsplanen	14
Främjande och övervakning av vattenvården	14
Bedömning av miljökonsekvenserna	15
Den allmänna utvecklingen och dess inverkan på planeringen	17
Ändringar i miljölagstiftningen	17
Vattenvården har samband med havsvården och hanteringen av översvämningrisker ..	17
Klimatförändringen och översvämningriskerna bör beaktas	18
Nya strategier och program skapar grunden för arbetet	18
Andra projekt som påverkar planeringen	19
Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde	20
Vattenförvaltningsområdet överskrider förvaltningsgränserna	20
De mångsidiga insjöarna	21
Många värdefulla vandringsfiskälvar	21
Flikig skärgårdskust	21
Grundvatten ur sand- och grusförekomster	21
Planeringens delområden och problem kring vattenvården	24
OMRÅDEN I NORRA SAVOLAX	24
Rautalampi sjösystem	24
OMRÅDEN I MELLERSTA FINLAND	24
Viitasaari sjösystem	24
Saarijärvi sjösystem	25
Leppävesi-Kynsivesi	26
Jämsä sjösystem	26

OMRÅDEN I MELLERSTA FINLAND OCH TAVASTLAND	28
Sysmä sjösystem	28
Området Stor-Päijänne	28
OMRÅDEN I TAVASTLAND.....	29
Konnivesi-Ruotsalainen	29
OMRÅDEN I SÖDRA SAVOLAX.....	30
Norra delen av Mäntyharju sjösystem–Kyyvesi	30
Mittersta delen av Mäntyharju sjösystem	30
SYDÖSTRA FINLAND.....	31
OMRÅDET NYLAND	32
Var finns vattnen med de flesta problemen?	33
De centrala frågorna inom vattenförvaltningsområdet	36
Ta i bruk åtgärderna inom jordbruket	37
Effektivisering av vattenvården inom skogsbruket.....	37
Bättre beaktande av vattenvården vid planläggning och byggande	38
Förbättrat vattenhabitat	39
Skydd av grundvattnen.....	40
Ta kontroll över avloppsvattenskadorna.....	40
Ta kontroll över torvproduktionens utsläpp.....	41
Skydda tillståndet av vatten som har gott eller utmärkt tillstånd	42
Försäkra genomförandet	42
Information och de viktigaste källorna	44
Kontaktuppgifter.....	45
Ordlista.....	46
Central lagstiftning.....	49

Sammandrag

Målet för vattenvården är att genom brett samarbete behålla en god status i vattnen och att förbättra vattenstatusen på de ställen där den försvagats. Planeringen av vattenvården sker i perioder på sex år. Under den andra planeringsomgången kommer förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen för de enskilda vattenförvaltningsområdena att uppdateras genom brett samarbete och samråd med olika instanser. Genom att komma med synpunkter kan du inverka på hur vattendragen, kustvattnen och grundvattnen i ditt eget område, liksom även de funktioner som påverkar statusen i dessa, ska beaktas i planeringen. Arbetsprogrammet och tidtabellen är samma för alla vattenförvaltningsområden. Vilka frågor som är centrala för vattenvården och hur planeringen organiseras regionalt varierar enligt vattenförvaltningsområde. I det här dokumentet behandlas centrala frågeställningar som hänför sig till en förbättring av statusen i sjöar, åar och älvar, grundvatten och kustområden i Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde.

Under den andra omgången av planeringen av vattenvården uppdateras förvaltningsplanerna för åren 2016–2021 och åtgärdsprogrammen revideras. Planeringen sker i etapper i enlighet med de tidsramar som anges i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen. År 2012 slutredigeras arbetsprogrammet och tidtabellen för förvaltningsplanen och det görs upp en sammanfattning av de centrala frågorna. Programmen för övervakningen av yt- och grundvattens status kommer också att uppdateras. Parallellt med detta kontrolleras det hur väl de åtgärder som fastställdes under den första omgången har genomförts. Åren 2013 och 2014 preciseras miljömålen för vattenvården, och det planeras vilka åtgärder som krävs för att målen ska kunna uppnås. År 2014 färdigställs ett förslag till en reviderad förvaltningsplan fram till 2021. Planen godkänns i statsrådet inom loppet av år 2015. Den uppdaterade förvaltningsplanen ska således stå klar år 2015.

Detta dokument behandlar frågor som är viktiga att ta upp i vattenförvaltningsområdet Kymmene älv – Finska viken under åren 2016–2021. Man har också lyft fram omständigheter som har betydande regional eller lokal betydelse. De centrala frågorna har inte satts i prioritetsordning, utan de har betraktats som teman och betraktandet har utvidgats med beaktande av den allmänna utveckling och tillväxt i kunskap som påverkar planeringen. De centrala frågorna inom vattenvården som föreslagits för vattenförvaltningsområdet Kymmene älv – Finska viken är:

- Ta i bruk åtgärderna inom jordbruk
- Effektivisera vattenvården inom skogsbruk
- Beakta vattenvården bättre vid planläggning och byggande
- Förbättra vattenhabitat
- Skydda grundvattnen
- Ta kontroll över avloppsvattenskadorna
- Ta kontroll över torvproduktionens utsläpp
- Skydda tillståndet av vatten som har gott eller utmärkt tillstånd
- Försäkra genomförandet

Hörandet om arbetsprogrammet och vattenförvaltningens viktigaste frågor äger rum 15.6–17.12.2012. Responsen lämnas i elektronisk form till registratorkontoret vid den ELY-central som ansvarar för det aktuella området. Registratorkontorens kontaktuppgifter finns i slutet av den här handlingen.

Du kan påverka vattenvården

De första förvaltningsplanerna som täcker hela fasta Finland, och som sträcker sig till år 2015, godkändes i statsrådet år 2009. Nu utarbetas förvaltningsplaner som ska gälla till år 2021. Det ordnas samråd om arbetsprogrammet för planeringen och om de centrala frågor som rör vattenförvaltningsområdet 15.6–17.12.2012. Genom att komma med synpunkter kan du inverka på hur vattendragen, kustvattnen och grundvattnen i ditt eget område, liksom även de funktioner som påverkar statusen i dessa, ska beaktas i planeringen. En webbplats om vattenvård finns på adressen www.miljo.fi/vattenvardforvaltning

Målet för vattenvården är att genom brett samarbete behålla en god status i vattnen och att förbättra vattenstatusen på de ställen där den försvagats. I Finland har man bedrivit vattenvård redan i årtionden, men planeringen av vattenvården i den form den har i dag inleddes efter att EU:s ramdirektiv för vatten trädde i kraft år 2000.

Målet för vattenvården är att förhindra att statusen i åar och älvar, sjöar, kustvattnen och grundvattnen försämrats och att samtidigt eftersträva åtminstone god status i samtliga vatten. För att uppnå målet planerar och vidtar man nu åtgärder som förbättrar vattenstatusen, och åtgärdernas verkningar ska sedan också följas upp.

Planeringen av vattenvården sker i perioder på sex år. Den andra planeringsomgången har inletts. Under den omgången kommer förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen för de enskilda vattenförvaltningsområdena att uppdaterats genom brett samarbete och samråd med olika instanser.

Bild 1. Planeringsprocessen

Inom ramen för det samråd som pågår som bäst inväntas kommentarer om arbetsprogrammet och tidtabellen för planeringen och om centrala frågor som rör vattenvården. År 2014 ordnas ett samråd om förslagen till förvaltningsplaner.

Arbetsprogrammet och tidtabellen är samma för alla vattenförvaltningsområden. Vilka frågor som är centrala för vattenvården och hur planeringen organiseras regionalt varierar enligt vattenförvaltningsområde. I den här handlingen behandlas centrala frågor i anslutning till förbättringen av sjöarnas, älvarnas, grundvattnens och kustområdenas status i Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde. Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde omfattar vattendragen som mynnar ut i finska viken från Virolahti till väster om Hangöudd. Inom samma geografiska område behandlas också grundvatten och kustvatten.

Synpunkter och kommentarer önskas

Du kan lämna kommentarer till tre helheter:

- **Arbetsprogrammet**, tidtabellen för planeringen samt förfarandena för deltagande
- Utarbetandet av och innehållet i **miljörapporten**
- **Centrala frågor** i anslutning till vattenvården på vattenförvaltningsområdena

Det ordnas samråd om arbetsprogrammet och de centrala frågorna för att inte bara myndigheter utan också medborgare, frivilligorganisationer, kommuner och företagare ska kunna delta och påverka vattenvården. Genom ökat samarbete kan många problem förebyggas eller åtgärdas. Du kan delta genom att dela med dig av din åsikt eller genom att kontakta någon som representerar det vattenvårdsarbete som utförs i din närmiljö.

De synpunkter som kommer in i samband med samrådet utnyttjas när förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet uppdateras med tanke på den andra perioden. Centrala kommentarer skrivs också in i miljörapporten, som ska ingå i förvaltningsplanen.

Synpunkter som stöder planeringen kan gälla bl.a.

- genomförandet av och tidtabellen för planeringen samt påverkansmöjligheter,
- frågor i anslutning till utarbetandet av och innehållet i miljörapporten,
- centrala problem och utvecklingsbehov när det gäller vattnens status,
- metoder och åtgärder med vilka vattnens status kan förbättras och
- finansierings- och samarbetsmöjligheter

Dina synpunkter är viktiga, och du kan påverka endast genom att delta.

Hur och när kan jag ge kommentarer?

Samråden pågår i ett halvt år, och de genomförs samtidigt i samtliga närings-, trafik- och miljöcentraler (ELY-centraler). Samråden avslutas den 17 december 2012. Det lönar sig att lämna in utlåtanden och dela med sig av sina åsikter och ståndpunkter i god tid.

Kommentarerna skickas i första hand in i elektronisk form (word) för att de ska kunna behandlas snabbare, men de kan också sändas in per post till registratorskontoret i ELY-centralen i det egna området. Kontaktuppgifterna till registratorskontoren finns i slutet av detta dokument.

Kommentarerna kan även ges via internet genom att svara på en förfrågan som finns skilt för varje vattenförvaltningsområde. Förfrågan finns på vattenförvaltningsområdets internetsida:

www.miljo.fi/kymmenealvs-finskavikensvattenforvaltningsomrade.

Arbetsprogram för revideringen av förvaltningsplanen

På vad ligger fokus i vattenvården och vattenskyddet, på vilket sätt utarbetas planen och enligt vilken tidtabell ska planeringen ske? Dessa frågor behandlas i arbetsprogrammet för vattenvården. Du kan ge synpunkter på innehållet i och tidtabellen för arbetsprogrammet. Miljökonsekvenserna av vattenvårdsplaneringen kommer att utvärderas, och det är också möjligt att kommentera detta.

Med vattenvård avses sådan planmässig verksamhet som avses i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) och med vilken man upprätthåller och förbättrar ytvattens ekologiska och kemiska status och grundvattnens kvalitativa och kvantitativa egenskaper. Miljömyndigheterna ansvarar för planeringen av vattenvården, men med tanke på planeringen och genomförandet behövs interaktion och brett deltagande.

Finland är indelat i vattenförvaltningsområden, av vilka Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde är ett. För varje vattenförvaltningsområde har det gjorts upp en förvaltningsplan som statsrådet godkände i december 2009. Vattenförvaltningsplanen för Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde har sammanställts utgående från det regionala åtgärdsprogrammet för yt- och grundvatten som de sex regionala miljöcentralerna har sammanställt. Vattenförvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammet fram till 2015 finns på webben på adressen:

www.miljo.fi/vattenvardforvaltning > Planering och åtgärder i vattenförvaltningsområdena

Bild 2. Finlands vattenförvaltningsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralerna (ELY-centralerna) planerar vattenvården inom respektive verksamhetsområde, och detta arbete styrs av miljöministeriet. I planeringen deltar också Finlands miljöcentral (SYKE), Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet och andra organisationer. Inom varje ELY-centrals område har det inrättats en samarbetsgrupp i enlighet med lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen.

Samarbete i planeringen av vattenvården

Planeringen, samarbetet och hörandet sker i huvudsak inom ELY-centralernas verksamhetsområden. ELY-centralerna i vattenförvaltningsområdet har bildat en styrgrupp som svarar för samordnandet av planen. Miljöministeriet ger anvisningar om vilka helheter som är viktiga med tanke på planeringen.

En central princip i planeringen av vattenvården är öppet samarbete och deltagande. Under den tid som förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen uppdateras kommer alla behöriga parter att höras. Miljöministeriet ordnar riksomfattande evenemang för intressenter, och ELY-centralerna ordnar i den mån det är möjligt regionala tillställningar såväl under samrådets gång som i olika skeden av revideringsarbetet.

De samarbetsgrupper för vattenvård som ELY-centralerna tillsatt har en central roll i planeringsarbetet. I samarbetsgrupperna finns representanter för de statliga och kommunala myndigheter, näringsidkare, organisationer, ägare till vattenområden och användare av vatten som medverkar till användningen och skyddet av vattnen och till vattnens status. Samarbetsgruppernas sammansättning beskrivs på vattenförvaltningsområdenas webbsidor (se avsnittet Kontaktuppgifter).

Planeringen – tidtabell och faser

Under den andra omgången av planeringen av vattenvården uppdateras förvaltningsplanerna för åren 2016–2021 och åtgärdsprogrammen revideras. Planeringen sker i etapper i enlighet med de tidsramar som anges i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen.

År 2012 slutredigeras arbetsprogrammet och tidtabellen för förvaltningsplanen och det görs upp en sammanfattning av de centrala frågorna. Programmen för övervakningen av yt- och grundvattnens status kommer också att uppdateras. Parallellt med detta kontrolleras det hur väl de åtgärder som fastställdes under den första omgången har genomförts.

Åren 2013 och 2014 preciseras miljömålen för vattenvården, och det planeras vilka åtgärder som krävs för att målen ska kunna uppnås. År 2014 färdigställs ett förslag till en reviderad förvaltningsplan fram till 2021. Planen godkänns i statsrådet inom loppet av år 2015. Den uppdaterade förvaltningsplanen ska således stå klar år 2015.

TIDTABELL FÖR PLANERINGEN AV VATTENVÅRDEN	2012	2013	2014	2015
Arbetsprogrammet och tidtabellen för förvaltningsplanen utarbetas	■			
Centrala frågor som rör vården av avrinningsområdet sammanfattas	■			
Samråd om arbetsprogrammet och de centrala frågorna		■		
Övervakningsprogrammet utarbetas	■			
Åtgärderna från period 1 följs upp och rapporteras	■			
Klassificeringen av yt- och grundvatten ses över	■	■		
Målen för vattnens kvalitet och kvantitet fastställs		■		
Åtgärdsprogrammen uppdateras		■	■	
Förslag till förvaltningsplan utarbetas		■	■	
Samråd om förslaget till förvaltningsplan				■
Miljörapporten utarbetas och samråd ordnas	■	■	■	■
Förslaget kompletteras på basis av samrådet				■
Behandling i statsrådet				■
Samarbetsgruppens arbete och de viktigaste mötena	0	0	0	0

Bild 3. Tidtabellen för planering av vattenvården

Planeringen gäller yt- och grundvatten

Målen för vattenförvaltningen gäller alla ytvatten oberoende av deras storlek, egenskaper eller läge. Eftersom det inom vattenförvaltningsområdet finns ett stort antal vatten är det inte möjligt att granska alla enskilt. I detalj granskas alla älvar med ett avrinningsområde på mer än 100 km² och sjöar med ett avrinningsområde på mer än 1 km² inom vattenförvaltningsområdet. De har med tanke på vattenförvaltningsplaneringen delats in i vattenförekomster som omfattar älvar, sjöar eller delar av dem liksom kustvattnens delar. I den mån det är möjligt har även dessa mindre älvar och sjöar tagits med i granskningen i fall de har bedömts vara särskilt betydande med tanke på vattenförvaltningen eller andra skydds- och användningsbehov.

För den andra planeringsomgången upptas nya mindre vattenförekomster i granskningen. Samtidigt utförs vissa begränsningsändringar i vattenförekomster i den första planeringsomgången. Grund för granskningen av nya vattenförekomster kan vara t.ex. betydande naturvärden eller förenhetligandet av strömbäddsnätverket. Inga ändringar genomförs i vattenförekomsterna på kusterna. En viktig utmaning utgör emellertid den otillräckliga kunskapen för en tillförlitlig bedömning av statusen för dessa vatten, vilket ytterli-

gare understryker insamlandet av kunskap producerad av olika instanser i register och som material för statusbedömning.

Grundvattenförekomsterna som granskas i vattenförvaltningen omfattar med tanke på vattenförsörjningen viktiga och för vattenförsörjningen lämpliga grundvattenområden (klasserna I och II). Under den första planeringsomgången granskades inom Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde 585 grundvattenområden av klass I och 362 av klass II. Under den andra planeringsomgången kan mindre förändringar ske i antalet grundvattenförekomster som ska granskas jämfört med den första omgången. Orsaken kan t.ex. vara närmare undersökningar som utförs på grundvattenområden av klass III utgående från vilka de har klassificerats som hörande till klasserna I eller II. Även fördelningar eller sammanföringar av grundvattenområden kan medföra ändringar.

Bedömning av den mänskliga verksamhetens inverkan på vattnens status

Belastningsberäkningar

Den näringsbelastning (fosfor och kväve) som vattendragen utsätts för och som härrör från punktkällor och diffusa källor måste beräknas för att vårdåtgärderna ska kunna riktas på rätt sätt. Under den första planeringsomgången användes modellen VEPS2 i beräkningen. Under den andra planeringsomgången kommer belastningsberäkningarna att preciseras med nya beräkningsverktyg. Belastningsberäkningarna ska vara tillgängliga när de nya åtgärdsprogrammen börjar utarbetas.

Bedömning av modifieringar på grund av vattenbyggnad

En del av vattenförekomsterna har modifierats kraftigt på grund av vattenbyggnad. Uppdämda eller utgrävda bassänger och kanaler är konstgjorda vattenförekomster som helt och hållet byggts av människan. I kraftigt modifierade eller konstgjorda vattenförekomster har de strukturella förändringar som människan åstadkommit och som påverkar vattenföringen i allmänhet varit så stora att god ekologisk status inte kan uppnås utan att det orsakar betydande olägenheter för de viktiga målen för användningen av vattendraget, t.ex. skydd mot översvämningar, produktion av vattenkraft och rekreationsanvändning. Målet när det gäller statusen har då ställts på lite lägre nivå och miljömålen har bedömts i förhållande till den bästa status som kan väntas uppnås. De förändrade vattenförhållandena bedöms på nytt så att man beaktar de förändringar som inträffat efter den första planeringsomgången och de åtgärder som genomförts.

Bedömning av den mänskliga verksamhetens inverkan på grundvattnen

Det kommer att samlas in kvalitativa data om de grundvattenförekomster som på grund av mänsklig verksamhet inte uppnår en god status. Detta görs med tanke på en noggrannare bedömning. Om det upptäcks att den mänskliga verksamheten på betydande sätt förstör grundvattnets kvalitet, utses grundvattenförekomsten till riskområde. På eventuella nya och på existerande riskområden undersöks och uppdateras den belastning som riskfaktorerna orsakar i grundvattenförekomsten. Under den första omgången utsågs s.k. utredningsobjekt, och dessa utgjordes av grundvattenförekomster för vilka det inte fanns kvalitativa data att tillgå. Det kommer nu att samlas in kvalitativa data i synnerhet på dessa områden för att den mänskliga verksamhetens inverkan ska kunna bedömas. En egentlig statusbedömning görs endast för de grundvattenförekomster som utsetts till riskområden.

Bedömning av vattnens status

De mål som ställs för **ytvattnen** grundar sig på en bedömning av den ekologiska och kemiska statusen, dvs. en klassificering. Ytvattnen delas in i fem ekologiska statusklasser: hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig. Den kemiska statusen kan antingen vara god eller dålig. Ytvattnets status kan inte vara god om den kemiska statusen inte klassas som god.

Den första klassificeringen av den ekologiska statusen gjordes på basis av ett knappt biologiskt material och utifrån preliminära kriterier. Under den andra klassificeringsomgången tillämpas samma allmänna princip och förfarings sätt. Nu ingår dock nya variabler som beskriver sjöarnas status. Klassgränserna har setts över på basis av den nya informationen och metoderna för fastställande av statusklasserna har utvecklats.

I klassificeringen av ytvattnen används material från åren 2006–2012. En utmaning är fortsättningsvis att det biologiska material som används i den ekologiska klassificeringen är knappt. Det finns framför allt för knapphändiga data för att statusen i små vatten ska kunna bedömas. Därför måste bedömningen av deras status delvis utföras med hjälp av sakkunnigbedömningar.

Mänsklig verksamhet leder till att skadliga och farliga ämnen hamnar i vattenmiljön. Ett mål för vatten vården är att den kemiska statusen i yt- och grundvattenförekomster ska vara god. Detta förutsätter att halterna av skadliga ämnen hålls inom de gränsvärden som angetts i statsrådets förordning om ämnen som är farliga och skadliga för vattenmiljön. Inom varje vattenförvaltningsområde görs det en utsläppsinventering över ämnen som är skadliga och farliga för ytvattnen.

Vid klassificeringen av grundvattnens kemiska status används resultat från både övervakning och obligatorisk kontroll.

Grundvattenförekomster klassificeras enligt deras kemiska och kvantitativa tillstånd i god eller otillfredsställande status. En klassificering görs för grundvattenförekomster som utsetts till riskområden och där mänsklig verksamhet hotar vattnets kvalitet eller kvantitet. Om det vid riskbedömningen inte har identifierats någon belastning som orsakas av mänsklig verksamhet, anses grundvattenstatusen vara god.

Vid bedömning av den kvantitativa statusen övervakas den mänskliga verksamhetens inverkan på grundvattennivån. Mänsklig verksamhet kan väsentligt försämra en grundvattenförekomsts status, inverka på terrestra ekosystem som är beroende av grundvatten eller leda till att miljömålen för ytvatten inte uppnås.

Vid bedömning av den kemiska statusen jämförs årsmedelvärdet av de halter skadliga ämnen som konstaterats i grundvattnet med de fastställda miljö kvalitetsnormerna, och det undersöks hur halterna eventuellt påverkar den övriga miljön, i synnerhet de ytvatten och terrestra ekosystem som hänför sig till grundvattnet och användningen av grundvattnet som dricksvatten.

Klassificeringen av yt- och grundvattnens status slutförs våren 2013 innan det är dags att börja se över åtgärderna.

Revidering av övervakningsprogrammen

De övervakningsprogram som gjorts upp för yt- och grundvattnen för åren 2009–2012 ska ses över år 2012. Övervakningsprogrammen kommer att tillämpas åren 2013–2018. I samband med revideringen kommer nya vattenförekomster att beaktas, liksom även övervakningen av ämnen som är skadliga och farliga för vattenmiljön, en utvidgad biologisk övervakning samt en gruppering av vattenförekomsterna. Det tas fram nya verktyg och metoder för övervakningen. Samtidigt kommer programmen för den obligatoriska kontrollen att ses över så att de är aktuella och stämmer överens med förpliktelse rna i den reviderade lagstiftningen.

Fastställande av miljömål

Det ursprungliga miljömålet för vattenvården är att uppnå god ekologisk och kemisk status i ytvatten och en god kemisk och kvantitativ status i grundvattnen senast år 2015. I de första förvaltningsplanerna bedömdes möjligheten att uppnå målen, och också tidtabellen för målen uppskattades. På de mest belastade och problematiska områdena måste måltidtabellen förlängas med sex år, på vissa platser med tolv år.

Under den andra omgången kommer miljömålen att granskas med hjälp av information om hur åtgärderna har genomförts under den första omgången och även med hjälp av den reviderade klassificeringen av yt- och grundvattnen, planeringen av åtgärderna och informationen om de förändringar som skett i omgivningen.

När målen fastställs beaktas i synnerhet områden som används för uttag av hushållsvatten, vatten i anslutning till Natura 2000-områden som är beroende av vatten och vatten i anslutning till EU-badstränder.

Planering av åtgärder

De åtgärder som krävs för att vattenstatusen ska förbättras och upprätthållas kommer att planeras skilt enligt verksamhetsområde. Åtgärdernas och åtgärdsalternativens kostnadseffektivitet och verkningkraft kommer att bedömas, likaså hur skäliga kostnaderna kan tänkas bli. Det tas fram mätare för övervakningen av hur åtgärderna genomförs. Även styrmedel som stöder genomförandet samt bedömningen av nyttan utvecklas. Åtgärderna inom de olika vattenförvaltningsområdena planeras vid ELY-centralerna i samarbete med regionala aktörer.

Sammanställande av förvaltningsplanen

ELY-centralen i Nyland sammanställer förvaltningsplanen för Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde på basis av åtgärdsprogrammen. I förvaltningsplanen behandlas bl.a. övervakningsprogrammet för yt- och grundvattnen i vattenförvaltningsområdet, allmänna uppgifter om vattenförvaltningsområdet och gemensamma frågor som berör hela området samt en bedömning av planens miljökonsekvenser, dvs. en miljörapport. Ett förslag till reviderad förvaltningsplan kommer att läggas fram för samråd år 2014.

Främjande och övervakning av vattenvården

Samtidigt som planeringen pågår genomförs och övervakas de åtgärder som fastställdes under den första planeringsperioden. De förvaltningsplaner som sträcker sig till år 2015 har börjat verkställas inom alla verksamhetssektorer och områden. Statsrådet fattade i februari 2011 ett principbeslut om ett riksomfattande program för genomförande av vattenvård. Arbetet med att genomföra centrala styrmedel har gått framåt, och olika ministerier har aktivt tänkt ut metoder för hur vattenvården ska främjas.

- Det riksomfattande programmet för genomförande av vattenvård 2010–2015
www.ymparisto.fi/vesienhoito > valtakunnallinen vesienhoidon toteutusohjelma 2010–2015

Även det regionala genomförandet av åtgärder har preciserats.

- Regionala program för genomförande av vattenvård 2010–2015

www.miljo.fi/kymmenealvs-finskavikensvattenforvaltningsomrade

> Regionala ELY-centraler av vattenförvaltningsområdet Kymmene älv - Finska viken

Genomförandet av åtgärderna inom vattenvården följs upp i enlighet med det övervakningssystem som färdigställdes i slutet av år 2011. Övervakningen väntas också ge mer information om genomförandet av åtgärderna och kostnaderna för detta.

I rapporten i anslutning till systemet för övervakning av vårdåtgärderna anges principer för hur åtgärderna i förvaltningsplanerna kommer att övervakas. I rapporten granskas de sektorspecifika åtgärderna, de instanser som ansvarar för övervakningen, informationskällor och behoven att utveckla övervakningen. Med hjälp av systemet tas det fram färskva kvantitativa data om hur vårdåtgärderna och styrmedlen har genomförts. Informationen används dels i övervakningen av det nationella genomförandet av vattenvården, dels i den lagstadgade EU-rapporteringen. Det skickas rapporter om verkställandet till Europeiska kommissionen; första gången i allmänna drag i slutet av år 2012 och senare i mer omfattande utsträckning år 2015 i samband med att förvaltningsplanerna revideras. Informationen kommer också att användas i utarbetandet av de kommande förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen, som sträcker sig till år 2021.

- System för övervakning av åtgärderna inom vattenvården för åren 2010–2015 (på finska)

www.ymparisto.fi/vesienhoito

Bedömning av miljökonsekvenserna

Lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen förutsätter att det i samband med förvaltningsplanen och tillhörande åtgärdsprogram görs en **miljöbedömning** enligt lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (SMB-lagen). I miljöbedömningen ingår olika skeden: utarbetande av en förvaltningsplan och den miljörapport som ska ingå i den, information, genomförande av samråd om förslaget till förvaltningsplan och miljörapport, godkännande av förvaltningsplanen samt information om beslutet.

De ELY-centraler inom vattenförvaltningsområdet som ansvarar för planen eller programmet ska tillsammans med sina samarbetsgrupper utreda och bedöma vilka betydande miljökonsekvenser som sannolikt uppstår av förvaltningsplanen och de alternativ som tas upp där.

I miljöbedömningen identifieras och beskrivs de direkta och indirekta verkningar som förvaltningsplanerna har för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel, marken, vattnet, luften, klimatet, växtligheten och organismer, naturens mångfald, samhällsstrukturen, den byggda miljön, landskapet, stadsbilden, kulturarvet och utnyttjandet av naturresurserna. Också växelverkan mellan dessa faktorer ska bedömas.

Resultaten av bedömningen ska beskrivas i en miljörapport. Miljörapporten ska utgöra en separat del av förvaltningsplanen.

I miljörapporten ska följande uppgifter behandlas i den mån den är nödvändigt:

- förvaltningsplanens huvudsakliga innehåll och mål samt förhållandet till andra planer och program,
- den nuvarande miljöstatusen och utvecklingen ifall förvaltningsplanen inte genomförs,
- särdrag i miljön på det område som sannolikt påverkas,
- miljöproblem och miljöskyddsmål som har betydelse för förvaltningsplanen,
- sannolikt betydande miljökonsekvenser,
- åtgärder som förebygger, minskar eller eliminerar olägenheter,
- motiveringar till alternativen,
- beskrivning av hur bedömningen har utförts,
- planering av övervakningen och
- lättfattligt sammandrag.

Allmänheten har möjlighet att få information om utgångspunkterna för och målen med förvaltningsplanen och miljörapporten och beredningen av dessa samt möjlighet att i samband med samråden ge synpunkter på detta. Åsikterna ska framföras till de ELY-centraler som ansvarar förvaltningsplanen och detta ska ske

under den tid materialet finns framlagt. ELY-centralerna hör andra myndigheter om omfattningen av och detaljerna kring de uppgifter som ska uppges i miljörapporten.

Den allmänna utvecklingen och dess inverkan på planeringen

Under den andra omgången av planering av vattenvården beaktas de förändringar som skett efter att de första förvaltningsplanerna färdigställdes. Den lagstiftning som inverkar på vattenvården har reviderats. Man har också aktivt främjat vattenvården med program och strategier. Parallellt med planeringen av vattenvården planeras nu också havsvården, och det görs upp planer för hanteringen av översvämningsrisker. Även omvärlden har förändrats.

Vattenvården framskrider och man har redan genomfört dels åtgärder som förbättrar vattnens status, dels de styrmedel som presenteras i förvaltningsplanerna. Under den andra planeringsomgången bör man också fästa vikt vid ändringarna i lagstiftningen, samordna hanteringen av översvämningsriskerna och havsvården med vattenvården samt beakta resultaten från övervakningen av åtgärderna och deras verkningar.

Det kommer i allt högre grad att fästas vikt vid klimatförändringens påverkan, ämnen som är skadliga och farliga för vattenmiljön och kostnads-nyttoanalyser. Under den första planeringsomgången uteslöts många vatten ur undersökningarna. Nu inkluderas också mindre vattenförekomster. En av de centrala utmaningarna inom vattenvården är att materialet över vattnens status är otillräckligt.

Ändringar i miljölagstiftningen

Den lagstiftning som inverkar på planeringen av vattenvården har ändrats, och dessutom har nya bestämmelser kommit till.

Lagen om vattenvårdsförvaltningen heter nu **lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen**. Närmare bestämmelser om havsvården finns i statsrådets förordning om havsvårdsförvaltningen. Havsförvaltningsplanen och förvaltningsplanen för vattenvården är skilda planer, men de samordnas så att de bedömningar och övervakningar som görs när det gäller vattenstatusen i kustområdena stöder varandra. Med åtgärder inom vattenvården påverkar man också havets status.

Den nya **vattenlagen** trädde i kraft från ingången av år 2012. Revideringen av miljöskyddslagen samt **statsrådets förordning om behandling av hushållsavloppsvatten i områden utanför avlopps nätet**, som bägge syftar till en effektiviserad behandling av avloppsvatten i glesbygden, trädde i kraft år 2011.

Ämnen som är farliga och skadliga för miljön får också en allt centralare plats i vattenvården. **Statsrådets förordning om ämnen som är farliga och skadliga för vattenmiljön** jämte ändringar innehåller miljökvalitetsnormer för ämnen och grupper av ämnen som inverkar på bedömningen av ytvattnens kemiska status.

Lagen och förordningen om hantering av översvämningsrisker förutsätter att målen när det gäller översvämningsrisker och målen med vattenvården samordnas.

Vattenvården har samband med havsvården och hanteringen av översvämningsrisker

Planeringen av vattenvården är nära kopplad till planeringen av havsvården och hanteringen av översvämningsrisker. Genomförandet grundar sig i samtliga fall på samma direktiv, som förbinder de europeiska staterna. Havsvården omfattas av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) och hanteringen av översvämningsrisker omfattas av lagen om hantering av översvämningsrisker (620/2010).

Lagstiftningen förutsätter att man i planeringen av vattenvården, havsvården och hanteringen av översvämningsrisker beaktar varandras mål och åtgärder. De åtgärder för avrinningsområden och kustområden

som tas med i den riksomfattande havsförvaltningsplanens åtgärdsprogram behandlas till stora delar i förvaltningsplanerna för vattenvården. Åtgärderna samordnas i kustområdena. I havsförvaltningsplanen behandlas också sådana teman som inte tas upp i förvaltningsplanerna för vattenvården, t.ex. fiskbestånd, fiske och biologisk mångfald. Åtgärderna i havsförvaltningsplanen samordnas med åtgärderna i andra Östersjöländer.

Samråden om förvaltningsplanerna för vattenvård och planerna för hantering av översvämningsrisker ordnas samtidigt. Det ordnas samtidigt också ett samråd om havsförvaltningsplanens åtgärdsprogram, som alltså utgör en del av planeringen av havsvården, men samrådstiden för det är kortare.

Det första samrådet i anslutning till planeringen av **havsvården** genomfördes våren 2012 och det gällde en inledande bedömning av den marina miljöns tillstånd och målen för statusen. År 2014 kommer det att begäras in kommentarer om övervakningsprogrammet och om havsförvaltningsplanens åtgärdsprogram samtidigt som det ordnas samråd om motsvarande inom vattenvården.

När det gäller planeringen av **hanteringen av översvämningsrisker** har medborgare och intressenter år 2011 hörts om områden där översvämningsriskerna är betydande. Det kommer i ett senare skede att vara möjligt att delta i samrådet kring planerna för hanteringen av översvämningsrisker, och detta kommer tidsmässigt att sammanfalla med samrådet för vattenvård och havsvård åren 2014–2015. Det har med tanke på det regionala samarbetet utsetts översvämningsgrupper, som bedriver verksamhet med kopplingar till det arbete som utförs inom vattenvården.

Inom vattenvården beaktas också de mål som ställs i **dricksvattendirektivet, habitatdirektivet och fågeldirektivet**.

Mera information om planeringen av havsvården finns på adressen www.miljo.fi/havsvard

Mera information om planeringen av hanteringen av översvämningsrisker finns på adressen www.miljo.fi/oversvamningar

Klimatförändringen och översvämningsriskerna bör beaktas

Klimatförändringen avspeglas i vattendragen på många sätt. I förvaltningsplanerna bedöms klimatförändringens påverkan inom de enskilda vattenförvaltningsområdena. Under den andra vårdperioden bör man bl.a. i istandsättningsprojekt och vid utvecklandet av regleringen i högre grad förbättra beredskapen för klimatförändringen och översvämningsriskerna så att olika mål ska kunna främjas i projekten så långt det är möjligt.

Nya strategier och program skapar grunden för arbetet

Efter den första planeringsomgången har det utarbetats eller påbörjats många program och strategier som påverkar vattenvården. Till dessa hör bl.a. den nationella strategin för restaurering av vattendrag, den nationella fiskvägsstrategin, programmet för restaurering av små vattendrag, vattenresursstrategin 2011–2020, den nationella strategin för ett hållbart och ansvarsfullt användande av myr- och torvmarker samt regionala skogsprogram.

I fiskvägsstrategin och restaureringsstrategin beskrivs de centrala frågor som rör restaureringar och återupplivande av vandringsfiskbestånd och som också gäller Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde. Regionala åtgärdsprogram inom fiskerinäringen håller på att utarbetas med grund i fiskvägsstrategin.

Staten får en klart mindre roll i utförandet av restaureringsprojekt. Därför måste finansieringsbasen i restaureringsprojekten breddas. Det är också viktigt att ta fram modeller för samarbetet mellan bl.a. ägare till vattenområden, nyttotagare och de som orsakar olägenheter. Bedömningen av vilka ytvatten som är i behov av restaurering bör förbättras. Det bör dessutom tas fram flera restaureringsmetoder och verksamhets-

sätt som gör det möjligt att från fall till fall välja de kostnadseffektivaste metoderna för att förbättra vattnens ekologiska status.

I fiskvägsprojekt är det viktigast att öka samarbetet och bredda finansieringsbasen, men också forskning och övervakning behövs. Också andra åtgärder som återupplivar och skyddar vandringsfiskbestånden bör genomföras.

Andra projekt som påverkar planeringen

Inom ramen för jordbruket är miljöstöden det viktigaste styrmedlet för vattenskyddet. Nästa programperiod för miljöstöd för jordbruket håller på att beredas. I Sydvästra Finland har man i syfte att effektivisera vattenskyddet inom jordbruket fortsatt det omfattande treåriga pilotprojektet TEHO Plus, som samfinansieras av miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet. Övriga projekt som främjar jordbrukets vattenskydd inom Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde är bl.a. JÄRKI, Ravi, RaHa, RAE och MAISA.

Planeringen av åtgärderna inom skogsbruket påverkas av Finlands nationella skogsprogram 2015, som antagits av statsrådet, och av de regionala skogsprogrammen och skogslagen, som revideras som bäst. Miljöskyddsanvisningarna för torvproduktion ska ses över. Projektet TuKos (hanteringen året runt av torvproduktionens avrinningsområden) har slutförts och resultaten av projektet kan utnyttjas bl.a. i planeringen av nya torvproduktionsområdets vattenhantering. I Mellersta Finland har ett treårigt pilotprojekt för vattenskydd inom torvproduktion och skogsbruk (TASO) påbörjats, och avsikten med projektet är att främja de åtgärder som effektivast minskar belastningen från torvproduktionen och skogsbruket och att pröva nya vattenskyddsmetoder.

Miljöskyddsanvisningarna för fiskodling har reviderats. Utöver detta tas det fram en strategi för lokaliseringsstyrning inom fiskodlingen.

De åtgärder som miljökonsekvenserna till följd av den utvidgade gruvindustrin gett upphov till granskas närmare än hittills i samband med den andra planeringsomgången.

Grundvattenskyddet har främjats inom utrednings- och riskområden som har identifierats inom vattenförvaltningen för utarbetandet av skyddsplaner, bland annat med hjälp av projekt som Europeiska regionutvecklingsfonden (EAKR) finansierar.

Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde

Det praktiska vattenförvaltningsarbetet utförs inom vattenförvaltningsområdena. Kymmene älvs-Finska vikens är indelat i 12 delområden för planering över verksamhetsområdet för sex ELY-centraler. I det här avsnittet beskrivs vattenförvaltningsområdet och även dess utmaningar med tanke på vattenförvaltningen granskas.

Vattenförvaltningsområdet överskrider förvaltningsgränserna

Vattenförvaltningsområdena har bildats så att de omfattar hela flodområden samt deras avrinningsområden. Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde bildas av avrinningsområdena för älvar som utmynnar i Finska viken på finskt område. Vattenförvaltningsområdet ligger i huvudsak inom verksamhetsområdet för sex ELY-centraler. Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde är indelat enligt avrinningsområdesfördelningen i 12 planeringsdelområden (bild 4). Delområdena i planeringen är vattendragshelheter som tillämpas i syfte att beskriva uppgifterna om de olika delarna av vattenförvaltningsområdet.

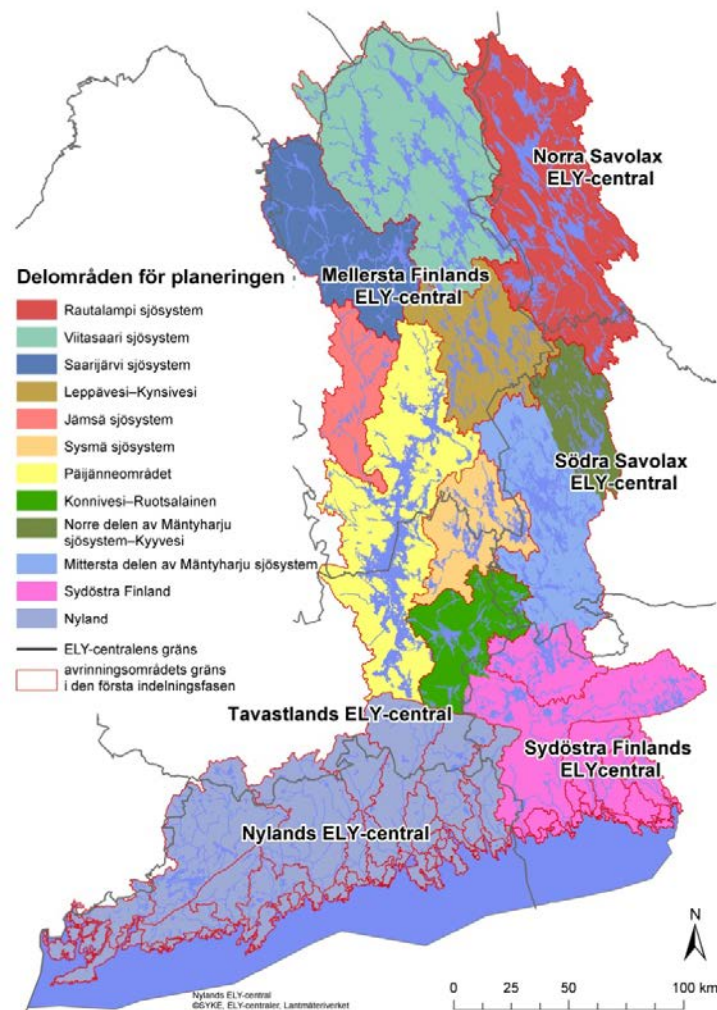

Bild 4. Delområdena för planering i Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde

De mångsidiga insjöarna

I Kymmene älv–Finska vikens vattenförvaltningsområde finns de flesta av våra sjö- och vattendragstyper representerade. Här finns stora, naturligt karga klarvattensjöar som t.ex. Päijänne och de stora sjöarna i sjösystemen Viitasaari, Rautalampi och Mäntyharju, medan bland annat sjösystemet Saarijärvi och de norra delarna av Mäntyharjustråten utmärks av humusrika sjöar med brunt vatten. På lermarkerna vid kusten finns även naturligt näringsrika sjöar. Störst till antalet är de små humushaltiga sjöarna.

De vanligaste vattendragen är de små och medelstora, ofta humusrika bäckarna från källflöden. I de större systemen utvidgas huvudfårorna på många ställen till sjöar som har stor betydelse för vattendragen som livsmiljö. Kusten däremot karaktäriseras av medelstora åar med långa, enhetliga fåror. Många av de åar som rinner ut i Finska viken är naturligt lergrumliga och näringsrika. Kymmene älv, som är Finlands fjärde största älv, är ett av de mest variationsrika vattenecosystemen i vårt land.

Många värdefulla vandringsfiskälvar

Älvar som rinner ut i Finska viken är lekplatser för många värdefulla vandringsfiskar (t.ex. havsöring, lax, vandringslik och nejonögon). Det naturliga beståndet har emellertid försvagats kraftigt till följd av människans åtgärder och när det gäller lax och öring har avkastningen av inplanteringarna rasat. Tillståndet för havsöringsbeståndet i Östersjön är sämst i hela Finland. Hälften av lekplatserna för det extremt hotade havsöringsbeståndet i Finland ligger inom Kymmene älv-Finska vikens vattenförvaltningsområde. En återhämtning av vandringsfiskbestånden vore även ekonomiskt sett betydelsefullt. Särskilt stor är produktionspotentialen för vandringsfiskar i Kymmene älv.

Flikig skärgårdskust

När vattenvården planeras granskas de nationella kustvatten där tillståndet främst påverkas av den belastning som kommer via åar och älvar. Finska viken är en del av Östersjön och därför påverkas våra kustvatten märkbart även av belastning som härrör från andra länder.

Kustvattnen bildar en mångformig mosaik av mynningsområden, havsvikar, inre och yttre skärgård med otaliga holmar och skär samt vida fjärdar och öppet hav. Floran och faunan påverkas kraftigt av Östersjöns brackvattenkaraktär och de lokala variationerna i salthalt. Salthalten stiger tydligt både i riktning från östra gränsen till Hangö udd och från åmynningarna utåt mot öppet hav. Också skillnaderna i vattendjup och vågexponering är stora i den inre och yttre skärgården.

Ett särdrag i Finska viken är de bassängbildningar som skärgården och bottenformationerna ger upphov till och som försämrar vattenomsättningen mellan den inre och yttre skärgården.

Grundvatten ur sand- och grusförekomster

Förvaltningsområdets rikligaste grundvattentillgångar finns i åszonerna kring Salpausselkä och åsarna i mellersta Finland samt i områdena med långsgående åsar. De flesta vattentjänstverken använder grundvattnet för vattenförsörjningen. Huvudstadsregionens vattenförsörjning bygger dock huvudsakligen på ytvatten från Päijänne.

Inom vattenförvaltningsområdet finns sammanlagt 956 grundvattenområden av klass I och klass II som är viktiga respektive lämpar sig för vattenförsörjning. Av dessa är 560 områden inom klass I och 396 områden inom klass II. De regionala miljöcentralerna har ordnat med uppföljning av den kvantitativa och kemiska statusen för grundvattnen. Inom vattenförvaltningsområdet finns cirka 100 övervakningsstationer för grundvattnet.

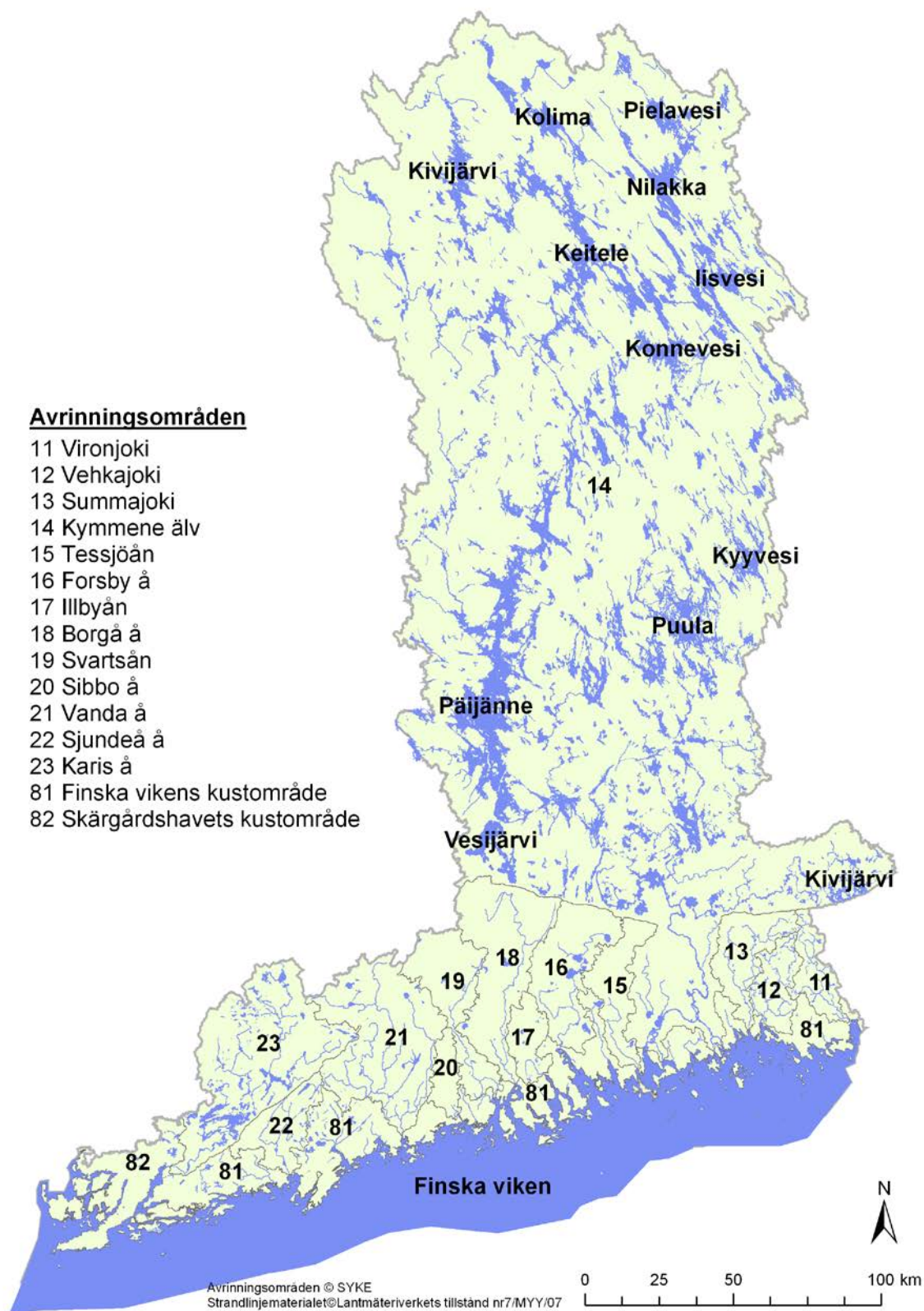

Bild 5. Huvudavrinningsområdena i Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde

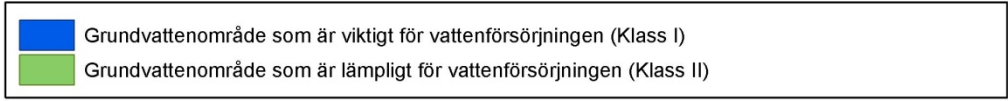
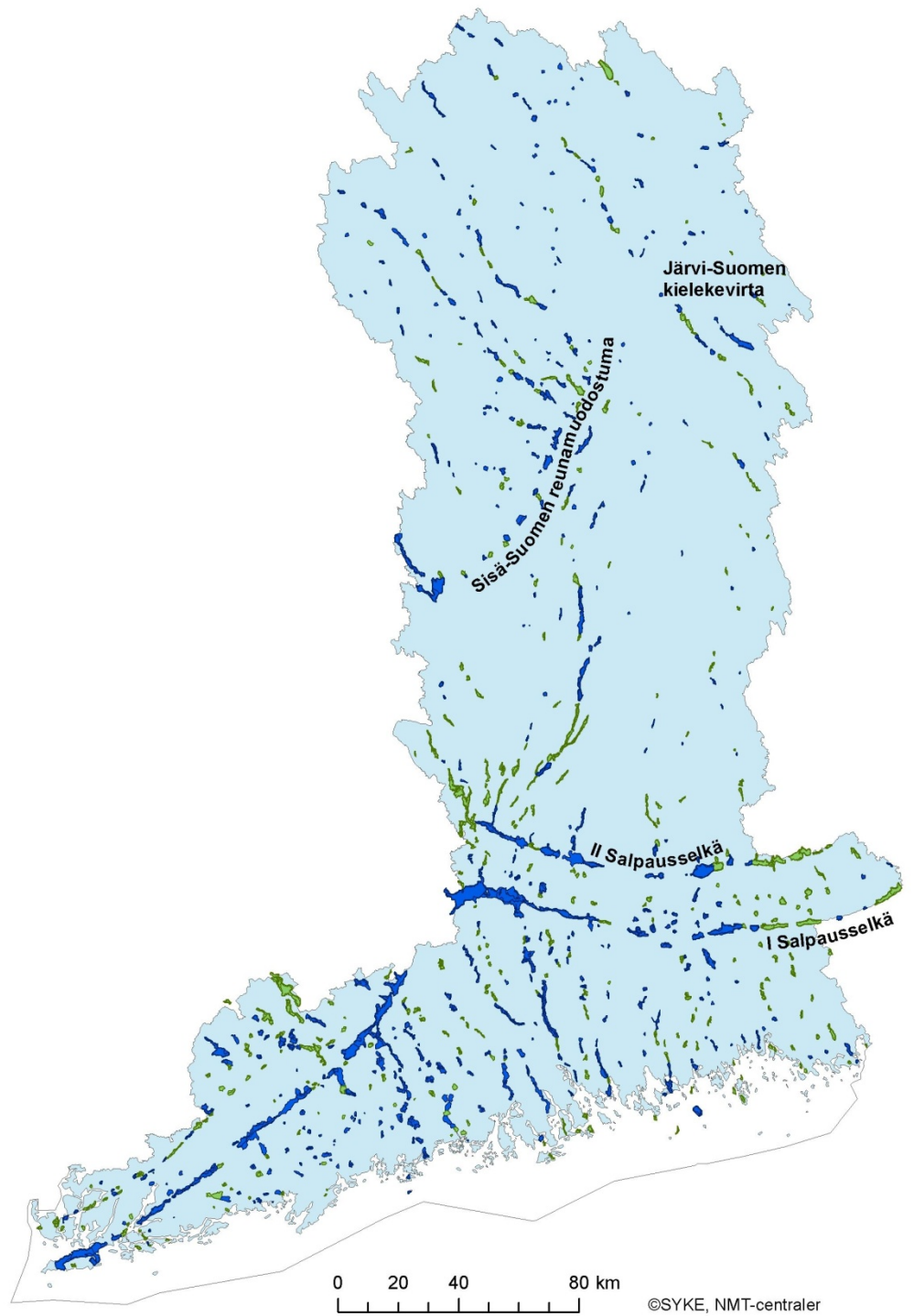

Bild 6. Grundvattenområden i Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde

Planeringens delområden och problem kring vattenvården

OMRÅDEN I NORRA SAVOLAX

Rautalampi sjösystem

Totalt sett har Rautalampistråten klara och karga vatten som har en relativt liten belastning. Sjösystemets mest belastade sjöar och vattendrag är de södra delarna nedanför Niinivesi som belastas bland annat av torvproduktionen och fiskodling samt i området kring Suonenjoki som punktbelastas av samhällen och industri. Dessutom har statusen i Tossavanlahti i Nilakka och sjöarna ovanför försvagats. En intensifiering av vattenvården behövs med tanke på de här nämnda områdena och vissa enskilda objekt, men i huvudsak är Rautalampi vattendrags tillstånd bra eller rentav utmärkt. Sjösystemet har endast ett fåtal reglerade sjöar som ligger vid sidan om huvudflödet. Det finns inte heller betydande hinder för fiskens vandring. Rautalampi sjösystem har nationellt och internationellt räknats till sjösystem som kräver särskilt skydd, vilket ska beaktas i vattenvårdsplaneringen.

I Pieksjärvi och den nedanför belägna Haapajoki har tillståndet försämrats av punktbelastning från kommunalt avloppsvatten, särskilt då i form av övergödning genom den tidigare kraftigare belastningen, samt i någon mån även av belastning från skogsbruket i det torvmarksdominerade avrinningsområdet. I Pieksjärvi och dess avrinningsområde har åtgärder för vattenvård satts in för att förbättra tillståndet i sjön.

OMRÅDEN I MELLERSTA FINLAND

Viitasaari sjösystem

Sjösystemet Viitasaari rinner upp i de norra delarna av mellersta Finland, huvudsakligen i kommunerna Pihtipudas och Kinnula. Av helhetsbelastningen på sjösystemet är cirka 60 procent diffus belastning. Det mesta av belastningen kommer från jordbruket. Även belastningen till följd av glesbebyggelse och skogsbruk spelar en roll. Den diffusa belastningens inverkan på vattenkvaliteten märks bland annat i vikarna i Kivijärvi, området kring Ylä-Jäppä samt i sjöarna Muurasjärvi och Saanijärvi. I sjösystemets nordostliga och nordvästliga delar förekommer också torvproduktion. Punktbelastningens (avloppsreningsverkens, fiskodlingens och torvproduktionens) andel av sjösystemets helhetsbelastning är på det hela taget tämligen låg. Punktbelastningen inverkar emellertid lokalt på tillståndet hos vattnet i utsläppsområdet.

Tillståndet i nästan 90 procent (46 st.) av de klassificerade sjöarna i sjösystemet Viitasaari är gott eller utmärkt. Fem sjöformationer är i tillfredsställande och en i försvarligt tillstånd. I närmare 60 procent (20 st.) av de klassificerade älvformationerna är tillståndet bra eller utmärkt och i de kvarstående i nöjaktigt tillstånd. Den diffusa belastningens inverkan märks särskilt i sjösystemet Saanijärvi, vars vatten Saanijärvi, Elämäjärvi, Peninginjoki, Liitonjoki och Elämäisjoki är i tillfredsställande tillstånd.

Kivijärvi är den enda sjön i systemet som är reglerad. Huvudflödet från Kivijärvi rinner längs en grävd kanal till Hilmo vattenkraftverk och vidare till Vuosjärvi nedanför. Resten har ett naturligt flöde från södra delen av Kivijärvi via Hilmonjoki till Vuosjärvi. Regleringen skadar främst fiskbeståndet. Både för fiskenäringen och för fisket är det viktigt att forsarna Hilmonkoski, Huopanankoski och Keihärinkoski samt forssträckan Keitele–Kolima bevaras dels som fortplantningsplats för fiskar som leker i strömmande vatten, dels som fiskeplatser. Det med tanke på vandringsfisken mest betydande kvarstående vandringshindret finns i Kannonkoski.

För att nå en bra vattenstatus och trygga en god och utmärkt status behövs åtgärder för att minska den diffusa belastningen, d.v.s. inom jord- och skogsbruk och inom glesbebyggelsen. Även vattenskyddet för torvproduktionen ska effektiviseras och särskild uppmärksamhet ska fästas vid reduceringen av fasta partiklar och humusbelastningen. En minskning av näringsbelastningen behövs särskilt i Saarijärvi vattendrag och på Suotajärvis, Vesijokis och Pyhäjokis avrinningsområden i Mellersta Keitele. I förslaget till en tredje etappplansplan för Mellersta Finland har det föreslagits ett flertal områden för sjösystemet som lämpar sig för torvproduktion, vilket ställer ytterligare utmaningar på uppnåelsen av målen för vattenvården. Det behövs också restaureringsåtgärder för sjösystemen och åtgärder som underlättar fiskevandringen.

Saarijärvi sjösystem

Saarijärvi stråten rinner upp vid Suomenselkäs myrområden, vilket leder till en karaktäriserande hög humushalt i vattnen i sjösystemet, särskilt uppströms. Kyyjärvi är den viktigaste sjön längst uppe i sjösystemet med avrinning via flera vattendrag och sjöar till Kuhnamo. Andra stora sjöbassänger är Pääjärvi, Saarijärvi, Summasjärvi och Pyhäjärvi.

Den diffusa belastningen orsakar övergödning särskilt i sjösystemets mellersta och nedre delar. Den mest betydande diffusa belastningen kommer från jordbruket, men även belastningen av skogsbruket och glesbebyggelsen har lokal betydelse. Det finns en stor andel torvproduktionsområden längs sjösystemet av vilka de största ligger i sjösystemets nordvästra och västra delar. Över hälften av mellersta Finlands torvproduktion ligger i sjösystemet och cirka 40 procent av torvproduktionen i hela Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde. Torvproduktionen har på vissa ställen haft en betydande inverkan på vattnets tillstånd. I förslaget till tredje etappplansplan för Mellersta Finland har det föreslagits ett flertal områden för sjösystemet som lämpar sig för torvproduktion vilket ställer ytterligare utmaningar på uppnåelsen av målen för torvproduktionens vattenskydd och vattenförvaltning. De kommunala avloppsreningsverken samt koncentrationen av fiskodlingsdammar med naturligt foder vid Murronjoki har även inverkat på vattenkvaliteten i recipienterna. Myrområdena i Saarijärvi sjösystem är kraftigt utdikade. Till följd av det här har avrinningsområdets vattenhållningskapacitet försvagats och avrinningsvattnen rinner snabbare än tidigare från jordområdena till huvudfåran. Skillnaden mellan huvudfårans hög- och lågvatten är då den är som högst nästan tre meter, d.v.s. högst i landskapet.

Cirka 60 procent av sjöarna i Saarijärvis sjösystem och cirka 50 procent av älvformationerna i planeringen av vattenvården klassificerats med nöjaktigt tillstånd eller ännu sämre. Vattnen i Saarijärvis sjösystem har det svagaste tillståndet av alla vattendrag i Mellersta Finlands landskap. Av sjöarna med en yta på över fem kvadratkilometer har endast Pyhäjärvi ett utomordentligt tillstånd och Mahlunjärvi och Karankajärvi gott tillstånd. Tillståndet i de övriga stora sjöarna är nöjaktigt. Tillståndet i älvar med ett avrinningsområde på mer än 200 kvadratkilometer ligger till största del under ett bra tillstånd. Försvarligt är tillståndet emellertid endast i Nopolanjoki.

Sjösystemet i Saarijärvi har tre vattenkraftverk i drift som medför regler. Regleringen av Leuhunkoskis kraftverk inverkar på vattnen nedanför Iso-Lumperoinen och Pikku-Lumperoinen. På motsvarande sätt syns regleringen av Hietamankoski i vattnen mellan Kiimasjärvi och Naarakoski. Dessutom stänger kraftverken sjösystemets huvudfåra fullständigt. Kraftverket i Parantala ligger vid sidan om huvudstråten och inverkar endast på vattenståndet i Pyhäjärvi. Regleringen av Pyhäjärvi lindrades i slutet av 90-talet, men vattenståndsvariationerna avviker fortfarande tämligen mycket från den naturliga variationen. Suojoki, Parantalankoski och Leuhunjoki har benämnts som starkt förändrade.

Med tanke på en förbättring av Saarijärvis vatten är det viktigt att den näringsbelastning som riktas mot vattnen minskas avsevärt. En effektivisering av vattenskyddsåtgärderna behövs inom alla sektorer. Förutom på näringsbelastningen ska det satsas på en minskning av sediment- och humusbelastningen, särskilt i vattenskyddet inom torvproduktionen och skogsbruket. Under de senaste åren har tillståndet i vattnen i Saarijärvis sjösystem och de vattenolägenheter som humus medför kraftigt lyfts fram både på lokal och riksomfattande nivå. I förslaget till en tredje etappplansplan för Mellersta Finland har det föreslagits ett

flertal områden för sjösystemet som lämpar sig för torvproduktion, vilket ställer ytterligare utmaningar på uppnåelsen av målen för torvproduktionens vattenskydd och vattenförvaltning.

Det landsomfattande projektet för utveckling av torvproduktionens och skogsbrukets vattenskyddsnivån som drogs igång år 2011 (TASO-projektet) har som mål att ge ny information och praktiska tillämpningar för hanteringen av vattenskyddsproblem inom torvproduktion och skogsproduktion. Pilotprojektet fullföljs i Saarijärvis sjösystem. Vid sidan om näringsbelastningen ägnas minskningen av sediment- och humusbelastningen uppmärksamhet. För att minska belastningen från jordbruket inleddes projektet MAISA år 2010 i sjösystemet. I Saarijärvis sjösystem behövs också restaureringsåtgärder. Utvecklingen av regleringen av Saarijärvi och Pieni-Lumperoinen är aktuell för tillfället. Det har tagits fram planer för byggande av fiskvägar i Hietamankoski och Leuhunkoski. I en nationell fiskvägsstrategi som färdigställdes 2012 har objekt utsetts till ett slags spetsobjekt för byggande av fiskvägar. Spetsobjekten är sådana för vilka det finns förutsättningar att inleda en närmare utredning om förutsättningarna för genomförande.

Leppävesi-Kynsivesi

I norra delen av området Leppävesi–Kynsivesi, d.v.s. i Kuhnamo, rinner sjösystemen Saarijärvi och Viitasaari ihop. Sjön Kuhnamo avrinner via Vatianjärvi och Kuusankoski i Saraavesi, där vattnen från sjösystemet Rautalampi flyter samman. Saraavesi rinner via Kuhankoski till Leppävesi och vidare via Vaajakoski till Päijänne.

Skogsindustrins och de kommunala reningsverkens avloppsvatten belastar sjösystemet Kuhnamo–Päijänne, som också påverkas av näringsbelastningen från sjösystemet Saarijärvi. Området har även en betydande diffus belastning varav den största kommer från jordbruket. Vattnen nedanför Siikakoski, Korholankoski och Venekoski belastas av fiskodling. Torvproduktionen är störst i vattenområdets sydostliga delar och inverkar främst lokalt.

De stora sjöarna i området Leppävesi-Kynsivesi har låg humushalt och är huvudsakligen i utomordentligt eller gott tillstånd. Tillståndet i Kuhnamo och Vatia under skogsindustrin är nöjaktigt. Det dåliga tillståndet i sjöarna avspeglar bland annat hög elektrisk konduktans och förhöjda natriumhalter liksom en enformig bottenfauna. Tillståndet i sjöar med en yta på mindre än 5 km² inom sjösystemsområdet är i huvudsak tillfredsställande. Tillståndet i en fjärdedel av de klassificerade sjöarna och 40 procent av älvformationerna är nöjaktigt eller ännu sämre.

Saraavesi regleras av Kuhankoski kraftverksdam och Leppävesi av Vaajakoski kraftverksdam. Konsekvenserna av regleringen har varit små. Trots att de lägsta nivåerna i Leppävesi höjts något anser de som använder sjön för rekreation att vattenståndet ofta är för lågt mot slutet av sommaren. Venekoski kraftverksdam hindrar fisken att stiga i Venejoki.

I syfte att nå ett bra tillstånd och trygga ett bra och utomordentligt tillstånd är det viktigt att man minskar näringsbelastningen i området. Åtgärder behövs inom alla sektorer, men särskilt när det gäller att minska jordbruksbelastningen. Åtgärder som har lagts fram i vattenförvaltningsplanen för området är restaurering av små övergödda sjöar, restaurering av strömmarnas livsmiljö och åtgärder som underlättar fiskvandringen.

Jämsä sjösystem

Jämsä sjösystem rinner upp i Multia kommun och ut genom kommunerna Petäjävesi, Jämsänkoski och Jämsä innan det når Tiirinselkä i Päijänne. Typiskt för vattnen här är att de är humusrika. På sjösystemets källområden finns det rikligt med myrar och därför har torvproduktionen koncentrerats där, särskilt i den norra delen av Pengerjokis avrinningsområde. Under de senaste åren har vattensystemets torvproduktion och de olägenheter i sjösystemets som den medför aktualiserats kraftigt. Största delen av den diffusa belastningen kommer från jordbruket som till stor del är koncentrerat till Jämsänjoki ådalen. Vattenkvaliteten i Jämsänjoki visar påverkan av både diffus belastning och avloppsvatten från skogsindustrin och de kommunala reningsverken

De stora sjöarna är i gott eller utomordentligt tillstånd. Av de minsta klassificerade formationerna är det även endast i Naula-Meronen och Kolu-Meronen som vattenkvaliteten är tillfredsställande. Tillståndet i områdets älvar är till stor del gott, det är endast vattenkvaliteten i Pengerjoki-Merovenjoki, Suolijoki och Jämsänjoki som är tillfredsställande.

I Jämsä sjösystem finns tre betydande vattenkraftverk i drift. De reglerade sjöarna är Kankarisvesi, Ala-Kintus och Kipponen. Betydande dammar som helt stänger av älven finns i Jämsänjoki, Kalliokoski och Kintaus. Jämsänjoki har angetts som kraftigt förändrad, eftersom vandringsfiskarnas ursprungliga vandringsförbindelse mellan Päijänne och Jämsä sjösystem avbryts helt före dammarna. De som kommer till fabriken i Jämsäkoski måste köra under tunneln.

Det behövs en minskning av näringsbelastningen för att det ska gå att nå en bra vattenkvalitet i Jämsä sjösystem och trygga ett utomordentligt och bra tillstånd. Särskilt behövs åtgärder för att minska jordbruksbelastningen. Effektiviseringen av industrins och särskilt avloppsreningsverkens vattenskyddsåtgärder ska effektiviseras för att det ska vara möjligt att ytterligare höja tillståndet i Jämsänkoski och Tiirinselkä. Inom Pengerjokis vattenområde behövs dessutom effektiva vattenskyddsåtgärder inom torvproduktionen och skogsbruket. Förutom näringsbelastningen ska även minskningen av sediment och humusbelastning ägnas särskild uppmärksamhet. I förslaget till en tredje etappplansplan för Mellersta Finland har det för sjösystemets källområden föreslagits ett flertal områden som lämpar sig för torvproduktion, vilket ställer ytterligare utmaningar på uppnåelsen av målen för torvproduktionens vattenskydd och vattenförvaltning. Det behövs även vattenrestaureringsåtgärder i sjösystemen, t.ex. förbättrade passermöjligheter för fisken.

Mellersta Finlands grundvatten

I Mellersta Finland finns sammanlagt 219 grundvattenområden i klass I och II inom Kymmene älv - Finska vikens vattenförvaltningsområde. Av dessa grundvattenområden är 19 s.k. under utredning och 13 riskutsatta. De tidigare nämnda klassificeras som utredningsobjekt, eftersom de omfattar funktioner som möjligen innebär risker för grundvattnet, men hittills har det inte funnits tillräckligt med information om grundvattnets kvalitet eller kvantitet. De senare nämnda klassificeras som riskutsatta, eftersom man redan har fastställt att ett eller flera skadeämnen överskrider miljökvalitetsnormen vid ett eller flera av ställena för observation, och/eller man har fastställt skadliga förändringar som avviker från den naturliga ythöjden vid ett eller flera av ställena för observation av grundvattnet. För de riskutsatta grundvattenområdenas del har man utgående från överskridningarna eller förändringarnas omfattning gjort en bedömning av grundvattnets kemiska eller kvantitativa tillstånd. Grundvattnets kemiska tillstånd just nu är dåligt inom åtta riskutsatta grundvattenområden. Däremot är grundvattnets kvantitativa tillstånd inte dåligt inom ett enda av grundvattenområdena. När det finns tillgång till nya kvalitets- och kvantitetsuppgifter om grundvattnet på det grundvattenområde som granskningen gäller bedöms grundvattnets tillstånd vid behov på nytt. För att nå ett bra tillstånd i fråga om grundvattnet och bevara detta, krävs tillräckliga skyddsåtgärder inom de riskutsatta grundvattenområdena för att hot ska kunna undanröjas eller i betydande grad minskas. För att kunna fastställa om skyddsåtgärderna har varit framgångsrika ska man dessutom i tillräckligt omfattande utsträckning och under en tillräckligt lång tid följa med grundvattnets kvalitet och kvantitet.

Problem med kvaliteten eller kvantiteten i grundvattnet kan medföra olika funktioner som hotar grundvattnet. Bland de mest betydande kvalitetsproblemen ingår olika förstörda landområden som har uppkommit indirekt. Sådana har uppstått bland annat i närheten av företag som hanterar t.ex. metaller och lager för brännbara vätskor. Även åkerodling och boskapshushållning har medfört problem med kvaliteten till följd av hanteringen av gödsel och pressvätskor. Även bekämpningsmedel som uppstått i samband med olika funktioner har visat sig vara ett kvalitetsproblem. Kvalitetsproblem som uppstår till följd av vägsaltning har förekommit särskilt längs huvudvägarna, men också längs stamvägarna. Kvantitetsproblem kan i huvudsak orsakas av grävning av jordämnen och grundvattensuttagning. Det har emellertid inte förekommit betydande problem i anslutning till kvantiteten.

Inom de riskutsatta grundvattenområdena har det under 2009–2011 gjorts tre utredningar av förstörd jordmån och/eller behovet av restaurering av grundvattnet och sex egentliga restaureringar. Avsikten är att

under den nuvarande vattenförvaltningsperioden, som upphör 2015, genomföra två utredningar av jordmånen och/eller behovet av grundvattensrestaurering och/eller restaureringar av grundvattnet.

Skyddsplanerna för grundvattenområdena har tagits fram i syfte att kartlägga eventuella grundvattenshot och för att undanröja hot som redan finns eller åtminstone lindra dem. Det har gjorts sammanlagt 27 skyddsplaner under 2009–2011. Av dessa har två tagits fram för riskutsatta grundvattenområden. Avsikten är att göra upp skyddsplaner eller uppdatera planerna för sammanlagt 11 riskutsatta grundvattenområden under den nuvarande vattenförvaltningsperioden, som upphör 2015.

OMRÅDEN I MELLERSTA FINLAND OCH TAVASTLAND

Sysmä sjösystem

Sysmä sjösystem ligger inom kommunerna Joutsa, Hartola och Sysmä och rinner ut i Päijänne. Sjösyste- met utsätts i sin helhet för relativt liten belastning. Den diffusa belastningen är tämligen jämt fördelad i sjö- systemet. Det mesta av belastningen kommer från jordbruket. Den mest betydande punktbelastningen kommer från avloppsreningsverken i kommunerna Joutsa och Hartola samt från tre fiskodlingsanläggningar. De negativa effekterna av fiskeodlingen syns främst i Joutsansalmi där det har uppstått en medborgarrö- relse som motsätter sig fiskeodlingsanläggningens verksamhet. Torvproduktionen har främst en lokal bety- delse i sjösystemets norra delar.

Sjöarna uppströms i sjösystemet har klart vatten och har inom vattenförvaltningen i huvudsak klassifice- rats som sjöar med gott tillstånd. Av de klassificerade sjöarna är Viheri, Iso Säynätjärvi och Suonnes södra del i utomordentligt tillstånd och endast Suur Kurjärvi och Nordenlund i tillfredsställande tillstånd. Av de klassificerade älvformationerna är Myllykoski och Viherinkoski i Joutsa i gott tillstånd, medan Vallasjoki och Tainionvirta är i tillfredsställande tillstånd. Tainionvirtas ekologiska tillstånd försvagas av kraftverksdammar- na som hindrar fisken att stiga från Päijänne till forsarna. I vattenförvaltningsplanen presenteras åtgärder som har som mål att minska särskilt jordbrukets belastning. För att en god vattenkvalitet eller ett bra eller utomordentligt tillstånd ska uppnås, måste vattenskyddsåtgärderna även effektiveras inom torvproduktio- nen, fiskodlingen, glesbebyggelsen och skogsbruket. Det behövs även restaureringsåtgärder för vattendra- gen.

Tainionvirta är en av södra Finlands viktigaste åar med insjööring. Förekomsten av öring och harr tryg- gas genom återkommande utplantering. Vattnet i ån är näringsrikare än i sjöarna i det övre loppet av Sys- mä sjösystem, men lämpar sig trots det för laxfisk. Forsarna i Tainionvirta restaurerades år 1995 och i slutet av 2000-talet. Avrinningsområdets mest betydande vandringshinder är kraftverken vid Virta och Nordenlund i nedre delen av Tainionvirta.

Området Stor-Päijänne

Päijänne är den centrala sjön för hela Kymmene älvs avrinningsområde och tar via Vaajavirta emot vatten från sjösystemen Saarijärvi, Rautalampi och Viitasaari. Största delen, d.v.s. cirka 60 procent av det vatten som rinner ut i Päijänne kommer norrifrån via Vaajavirta. Även vattnet från sjösystemen Jämsä och Sysmä samt från Vesijärvi vid Lahtis rinner ut i Päijännebassängen. Kymmene älv, som är 200 kilometer lång, rin- ner upp i Kalkis vid Päijänneområdets nedre gräns. Södra Päijänne är huvudstadsregionens råvattenkälla.

Trots att tillståndet i Päijännes huvudbassäng är gott är tillståndet i vattnen i många av dess vikar i be- tydligt sämre tillstånd. Effekterna av skogsindustrins avloppsvatten i norra Päijänne syns främst som förhöj- da halter av natrium- och organiska klorföreningar. Reningsverket Jyväskylän Seudun jäteveden- puhdistamos inverkan märks särskilt i näringsvårderna och vårderna för konduktivitet i bottenvattnet i Poron- selkä. Avloppsvattnen från skogsindustrin och samhällena i Jämsäregionen tillsammans med den diffusa belastningen framgår särskilt på området Tiirinselkä. Konsekvenserna av den diffusa belastningen märks

också i Tuomios-Palokkajärvis och Juoksjärvis avrinningsområden samt i Vesijärvi vid Lahtis. Största delen av den diffusa belastningen kommer från jordbruket.

Tillståndet i två tredjedelar av sjöarna inom området Stor-Päijänne är antingen gott eller utomordentligt. Sjöarna med tillfredsställande tillstånd är till sin storlek mindre med undantag av Päijännes Tiirinselkä och södra delen av Vesijärvi. De flesta tillfredsställande sjöar finns inom Tuomio-Palokkajärvis vatten och inom avrinningsområdet för Päijänne och Vesijärvi. Älvformationen är svagare. Av de klassificerade älvarna är fler än hälften i ett sämre tillstånd än bra och endast i nedre delen av Rutajoki och Arvaja är sjösystemet i utomordentligt skick. Tourujoki har utsetts till kraftigt förändrad. När industriverksamheten läggs ner och stadsdelen Kangas (4 000 invånare) byggs ut möjliggör det här sådana restaureringsåtgärder, så att Tourujoki inte längre skulle vara kraftigt förändrad efter reformen. Vääksynjoki, som rinner ut från Vesijärvi i Päijännes Asikkalanselkä, är i gott tillstånd och Vähä-Äiniö älven som rinner ut i Vähä-Äiniönlahti i tillfredsställande tillstånd. Tillståndet försvagas av den diffusa belastningen inom jordbruket.

På området Stor-Päijänne behövs effektiviseringsåtgärder för vattenskyddet inom lantbruket, glesbebyggelsen, industrin och vid samhällets avloppsrening. Det behövs också restaureringsåtgärder för att nå ett gott tillstånd eller för att bevara ett gott eller utomordentligt tillstånd. Förutom de åtgärder som införts på Vesijärvis avrinningsområde för att minska den diffusa belastningen (bl.a. våtmarker, sedimenteringsdammar) har sjön restaurerats genom syresättning, slåtning, muddring och vårdfiske. Muuratjoki, Rutajoki och Arvajas sjösystem är exempel på lyckade vattendragsrestaureringar som har utförts på området.

Päijänne har reglerats sedan år 1964 med dammen i Kalkkinen. Regleringen sänker de högsta vattenstånden och jämnar ut flödena i Kymmene älv för energiförsörjningens behov. Dessutom försöker man med dess hjälp trygga ett tillräckligt vattendjup för sjötrafiken även under de torraste perioderna. Regleringen har haft negativa konsekvenser särskilt för vattennaturen. Skyddade vikar växer igen allt snabbare och gäddans och sikens naturliga fortplantning försvåras. De låga vattenstånden på våren har varit till förfång även för rekreativnyttjandet. Regleringen av Päijänne har setts över i syfte att minska olägenheterna. De nya tillståndsvillkoren trädde i kraft år 2006.

I miljön kring centrum av Jyväskylä finns i enlighet med EU:s översvämningdirektiv och den nationella översvämningstagstiftningen ett betydande översvämningriskområde som omfattar Jyväsjärvi, Päijännes, Palokkajärvis, Tuomiojärvis och Alvajärvis strandområden. Åtgärderna för att minska översvämningriskerna kommer att läggas fram i förvaltningsplanen för översvämningrisker, som utarbetas för Kymmene älvs vattendrag.

Päijänne är med tanke på den mångsidiga naturen ett nationellt betydande naturobjekt där arterna i norr och söder möts. Päijänne hör dessutom till Finlands mest betydande rekreativfiskeområden och är viktig för yrkesmässigt insjöfiske.

Näringsbelastningen bör minskas särskilt i norra Päijänne för att även de mer krävande laxfiskarna ska kunna fortplanta sig. Möjligheterna för Päijännes insjööringsbestånd att fortplanta sig och produktionsmöjligheterna har främjats genom vattendragsrestaureringar, men åtgärder behövs även fortsättningsvis.

OMRÅDEN I TAVASTLAND

Konnivesi-Ruotsalainen

Konnivesi och Ruotsalainen kan karaktäriseras som karga klarvattensjöar med ett flertal öar, smala vikar och uddar. Päijännes näringsfattiga vatten rinner ut via Ruotsalainen i Konnivesi och därifrån vidare via Vuolenkoski till Kymmene älv. Också sjösystemet Rääveli i nordost rinner ut i Konnivesi. Sjöarna i Nastola söder om Ruotsalainen och Konnivesi rinner direkt ut i Kymmene älv via Arrajärvi.

Belastningen på området vatten är i huvudsak diffus. Konnivesi har dessutom punktbelastning från bebyggelsens avloppsvatten och industrin i Heinola. Vattenkvaliteten i Konnivesi har dock blivit bättre sedan 1980-talet i och med bättre avloppsvattenbehandling. Vattenkvaliteten är sämst i områdena nedanför

Heinola kring Rautsaari och i Maitiaislahti. Utöver förorenat sediment belastas Konnivesi även av s.k. noll-fibrer, som med tiden sköljts dit med avloppsvattnet och lagt sig på botten.

Ruotsalainen och Konnivesi regleras framför allt för vattenkraftproduktionens skull och regleringen anknyter till regleringen av Päijänne. I Konnivesi–Ruotsalainen inverkar regleringen på fiskstammarna, fåglarna samt den övriga vatten- och strandnaturen.

Tavastlands grundvatten

De viktigaste grundvattenområdena i Tavastland ligger i Salpausselkäzonen och i de längsgående åsarna. I Salpausselkäzonen ligger en betydande del av områdets samhällsstruktur, och därför går det på många håll att observera föroreningar i grundvattenkvalitet som beror på mänsklig verksamhet. I huvudsak är grundvattnens kemiska tillstånd dock gott. Av grundvattenområden i vattenförvaltningsområdet Kymmene älv–Finska viken har man i samband med den föregående förvaltningsplanen klassificerat 23 grundvattenområden som riksområden och sju av dem har klassificerats som dåliga av sitt kemiska tillstånd. Orsaken till att det kemiska tillståndet har försämrats är lösningsmedel, bekämpningsmedel, klorid, tillsatsmedel i flytande bränslen och tungmetaller. Det kvantitativa tillståndet är bra i alla grundvattenformationer.

OMRÅDEN I SÖDRA SAVOLAX

Norra delen av Mäntyharju sjösystem–Kyyvesi

Kyyvesi–Härkäjärvis avrinningsområde utgör en betydande del av Puulas avrinningsområde och vattnet från området påverkar även vattenkvaliteten i Vuojaselkä i Puula nedanom Läsäkoski. Området är naturlig torvmark, vilket även märks på vattnets bruna färg. Vid sidan om jordbruket belastas Kyyvesi av skogsbruket och glesbebyggelsen. Avloppsvattnet från bebyggelsen och torvproduktionen medför mindre belastning på området. I slutet av 1800-talet sänktes vattenståndet i Kyyvesi med cirka två meter. Detta är en bidragande orsak till sjöns vattenskyddsproblem med grunda och igenväxande vikar. Tillståndet i Kyyvesi klassificerades under den första planeringsomgången som gott, men tillståndet konstaterades vara hotat.

Åtgärder för att minska den diffusa belastningen har förberetts och genomförts i samarbete med regionens aktörer. På sina ställen kan sådana förändringar observeras i fiskbeståndet som beror på övergödning. Hos rovfiskar har man kunnat konstatera förhöjda kvicksilverhalter till följd av markens beskaffenhet. Restaureringsbehoven i mindre, strömmande flöden och hindren för fiskens vandring utgör betydande problem med tanke på fiskfaunan.

Mittersta delen av Mäntyharju sjösystem

Totalt sett har den mittersta delen av Mäntyharjustråten en mycket liten belastning. Norra delen av Puulavesi nära Kangasniemi är utsatt för diffus belastning och punktbelastning. Kvaliteten på det vatten som kommer från Kyyvesi har också stor betydelse för vattenkvaliteten i de norra delarna av Puulavesi. Den västra delen av Puula belastas av avrinningsområden med torvmark, bl.a. torvproduktionsområdena i mellersta Finland, samt av diffusa källor. Puula sänktes på 1800-talet och praxisen hur sjön regleras har tidvis diskuterats.

Generellt är Mäntyharjustråten problemfri från Puula och söderut. Lokalt påträffas mindre problem med övergödning, som till exempel mindre sjöar med diffus belastning, samt bland annat olägenheter som den mekaniska träförädlingsindustrin orsakar vattnen. Följderna av tätorternas punktbelastning på vattnen är lindriga och närmast lokala. Vattenbyggandet har under årens lopp haft en betydande inverkan på livsmiljön för fisk som leker i strömmande vatten. I Kissakoski i Hirvensalmi har en fisktrappa byggts i samband med saneringen av kraftverket, men i södra delen av området, i Voikoski, har vattenbyggandet skapat stora hinder för fiskens vandring och man har förhandlat om avlägsnandet av hindren. I detta område är tillståndet i

mindre, strömmande vatten och hindren för fiskens vandring ett betydande problem med tanke på fiskfaunan. Även de hydrologiska förhållandena/flödesförhållandena, som jämfört med naturliga förhållanden är instabila, påverkar livsmiljön. Puula med den nedanför belägna Mäntyharjustråten är viktiga för fritidsboende och rekreation. Här finns även de bästa fiskevattnen.

SYDÖSTRA FINLAND

Området norr om Salpausselkä-åsarna

På området kring norra Kymmenedalen förenas Kymmene älvs sjösystem, som kommer från Päijänne med Mäntyharjus sjösystem och Valkeala sjösystems vatten. Merparten av området är relativt lite belastat och vattnen är allmänt sett i gott eller utomordentligt tillstånd. Negativa effekter av den diffusa belastningen förekommer bl.a. i vattnen i områdena kring Arrajärvi, Urajärvi och Pyhäjärvi och i norra delen av Ylä-Kivijärvi. På området kring norra Kymmenedalen med karga vatten är det viktigt att fästa uppmärksamhet vid att tillståndet i vattnet bevaras. Valkeala sjösystem är dessutom viktigt för vattenförsörjningen.

Området kring Kymmene älv och de små kustälvarna

Kymmene älv är fortfarande recipient för industriellt och kommunalt avloppsvatten, men tack vare skyddande åtgärder har den nuvarande belastningen inte längre någon stor inverkan på vattenkvaliteten. Inveseringarna i vattenskyddet har fortgått bl.a. genom att hanteringen av samhällets avloppsvatten har koncentrerats till Kotka och Kouvola. De nya reningsverken har effektiv kvävereduktion. Det är synnerligen viktigt att se till att hanteringen av industrins och samhällets avloppsvatten fungerar för att man ska kunna förhindra viktiga störande utsläpp. Man har beslutat att överge restaureringen av förstörda sediment i Kymmene älv under sträckan Kuusaansaari-Keltti, eftersom riskerna i anslutning till arbetet vore för stora och situationen just nu är stabil.

De små åarna inklusive biflödena söder om Salpausselkä skiljer sig redan vad jordmånen och markanvändningen i avrinningsområdet beträffar från klarvattensjöarna i åsområdena. Området domineras av jordbruk och sjöarna och vattendragen är naturligt humushaltiga och näringsrika. Sjöarna och vattendragen är små och dessutom är sjöarna få. Detta tillsammans med dikning bidrar till att åarna tidvis lider av torra.

Tillståndet i merparten av älvvattnen är sämre än bra. Vattnen lider av diffus belastning som t.ex. jordbruk- och skogsbruk och glesbebyggelse. På området bedrivs också torvproduktion som påverkar vattnens tillstånd och rekreativ användningen.

Förekomsten av vandringsfisk begränsas av dammar och rensning. Kymmene älv och flera mindre älvar har emellertid möjlighet att förbättra vandringsfiskens levnadsomständigheter, bl.a. genom att främja fiskens vandring och genom att restaurera fortplantningsområdena.

Östra Finska viken

I östra Finska viken råder fortfarande övergödningssproblem. Övergödningen har lett till syrebrist i djupa områden och en inre belastning som tar sig uttryck i vidsträckt döda botten, grumligt vatten och alger. Den östra kusten längs Finska viken är på basis av de geomorfologiska egenskaperna särskilt utsatt för oxidering, eftersom en bred skärgårdszon och låga tröskelområden försvagar vattenbytet mellan den inre och yttre skärgården. Till följd av internationella åtgärder har näringsbelastningen i Finska viken minskat avsevärt (bl.a. den effektivare hanteringen av avloppsvatten i S:t Petersburg). Lokalt avspeglas den minskade belastningen och förbättringen av vattenkvaliteten i Kymmene älv även i tillståndet som råder i kustvattnen framför Kymmene älv. Olje- och kemikalietransporterna och hamnfunktionerna bildar en betydande risk för hela Finska viken.

Sydostliga Finlands grundvatten

Sydostliga Finlands viktigaste grundvattensområden ligger inom Salpausselkä-zonen och i anslutning till åsarna. I Salpausselkä-zonen ligger en betydande del av områdets samhällsstruktur och därför kännetecknas grundvattenkvaliteten ställvis av smutsighet som beror på mänsklig verksamhet. I regel är ändå grundvattnets kemiska tillstånd gott. Av grundvattenområdena i sydostliga Finland har i samband med den tidigare vattenförvaltningsplanen 12 grundvattenområden klassificerats som riskområden och det kemiska tillståndet i fyra av dem har klassificerats som dåligt.

Vattenförsörjningen har koncentrerats till Salpausselkä I, men i framtiden torde vattenförsörjningen flyttas till Salpausselkä II. I området kring Kymmenedalen baserar sig den huvudsakliga delen av det nuvarande vattenförsörjningen på konstgjort grundvatten och vattnet som ska infiltreras tas från Valkeala sjösystem.

OMRÅDET NYLAND

Området består av de små sjöfattiga åsystem som rinner ut i Finska viken. De viktigaste avrinningsområdena är Svartån, Sjundea å, Vanda å och Borgå å, medan de största sjöarna är Lojo sjö, Hiidenvesi, Tusby träsk och Pyhäjärvi i Artsjö. Området omfattar även de små kustnära avrinningsområdena mellan Hangö udd och Kymmene älv.

Diffus belastning är den största faktorn som medför övergödning i hela området. Den största belastningen kommer från jordbruket, särskilt åkerodlingen och områdets omfattande gles- och semesterbebyggelse. Markens erosionskänslighet ökar den diffusa belastningen från jordbruket.

Förutom av den diffusa belastningen övergöds sjöarna och vattendragen av avloppsvatten från tätorter och industri där vattnet släpps ut. Mängden avloppsvatten från reningsverken i Viksbacka i Helsingfors och Finnå i Esbo, som leds ut i Finska viken, utgör 26 procent av hela landets kommunala avloppsvatten. Avloppsvattnet från de stora reningsverken vid det övre loppet till Vanda å och Borgå å utgör en avsevärd del av vattenmängden i åarna sommartid, särskilt under torra perioder.

Trycket som beror på tillväxten av städer och tätortsområden inverkar i betydande grad på vattnets tillstånd och hur de används. Den intensiva markanvändningen har förändrat eller helt utplånat livsmiljöer som är vattenberoende eller upprätthåller vattenbalansen, som t.ex. myrar, våtmarker och källor samt strandområden och bäckar. Dagvattnen från industriområdena i städer och tätorter skapar en belastning av fasta substanser, näringsämnen, tungmetaller och bekämpningsmedel och förändrar avrinningsområdenas vattenbalans och vattennaturen lokalt. I bebyggda områden absorberas mindre mängder vatten i marken, vilket ger mindre mängder grundvatten och i stället ökar flödena och erosionen i bäckarna i städerna. Vid översvämningar som beror på kraftigt regn eller smältvatten har orenat avloppsvatten som trängt in i vattendragen medfört oxidierbarhet och fiskdöd särskilt i Vandas ås avrinningsområde.

Bristen på sjöar samt de fåtaliga kärren orsakar tidvis torra eller översvämning som mänsklig verksamhet, som t.ex. uppdikning och byggande, stärker. På kustområdet är växlingarna i vattenstånd ett problem för bebyggelsen och industrin. Klimatförändringen hotar att göra dessa fenomen allt kraftigare.

Vattnen används intensivt och utsätts för tryck, vilket leder till ett ökat behov av att restaurera sjöar och vattendrag i det sjöfattiga området. Dammar, rensning av vattendrag och muddring utgör hinder för fisken att vandra, vilket har negativa konsekvenser för vattennaturen i hela området. Nästan alla områdets älvar har under årens lopp rensats och många sjöar har torrlagts helt, eller så har vattennivån sänkts för att frilägga jordbruksmark och bilda skydd mot översvämning.

Finska vikens kustvatten är beroende av kvaliteten hos de vatten som kommer från insjösystemen, från kusten och från Östersjön. Finska vikens kustvatten mår dåligt och belastas av intensiv mänsklig verksamhet. Den belastning som transporteras med åar och älvar ut i havet påverkar särskilt kraftigt vattnen utanför kusten. Dessutom leder muddring och deponering på havsbotten bland annat till att näringsämnen och skadliga ämnen börjar röra på sig, vilket medför problem för vattennaturen. Många muddringar eller fyll-

ningar vid stränderna i samma område, även om de är små, kan sammantaget få betydande skadliga konsekvenser.

Kartläggningsuppgifterna och klassificeringsuppgifterna som gäller Nylands grundvattensområden har granskats under åren 2009–2012. Det finns 350 grundvattensområden av klass I och II, av dem hör 208 stycken till klass I och 142 stycken till klass II. Salpausselkä och åsarna bildar de viktigaste grundvattenområdena. I regel är grundvattnets kemiska tillstånd gott. Det kvantitativa utrymmet i alla grundvattensformationer är bra. Det finns 60 riskområden och grundvattnets tillstånd är dåligt på 16 områden. Orsakerna till grundvattnets dåliga tillstånd är lösningsmedel, bekämpningsmedel, klorider och tungmetaller.

Var finns vattnen med de flesta problemen?

Under den första planeringsomgången för vattenvården gjordes en bedömning av ytvattens ekologiska tillstånd (bild 7). Största delen av vattnen som man bedömde inte skulle nå ett gott tillstånd före år 2015, inte ens med hjälp av tilläggsåtgärder, är belägna i vattenförvaltningsområdets södra delar. I de här vattnen är övergödningen som orsakas av näringsbelastning den mest betydande utmaningen när det gäller vattenförvaltningen. Dessutom har vattenbyggena lett till omfattande förändringar av vattendragen inom hela vattenförvaltningsområdet.

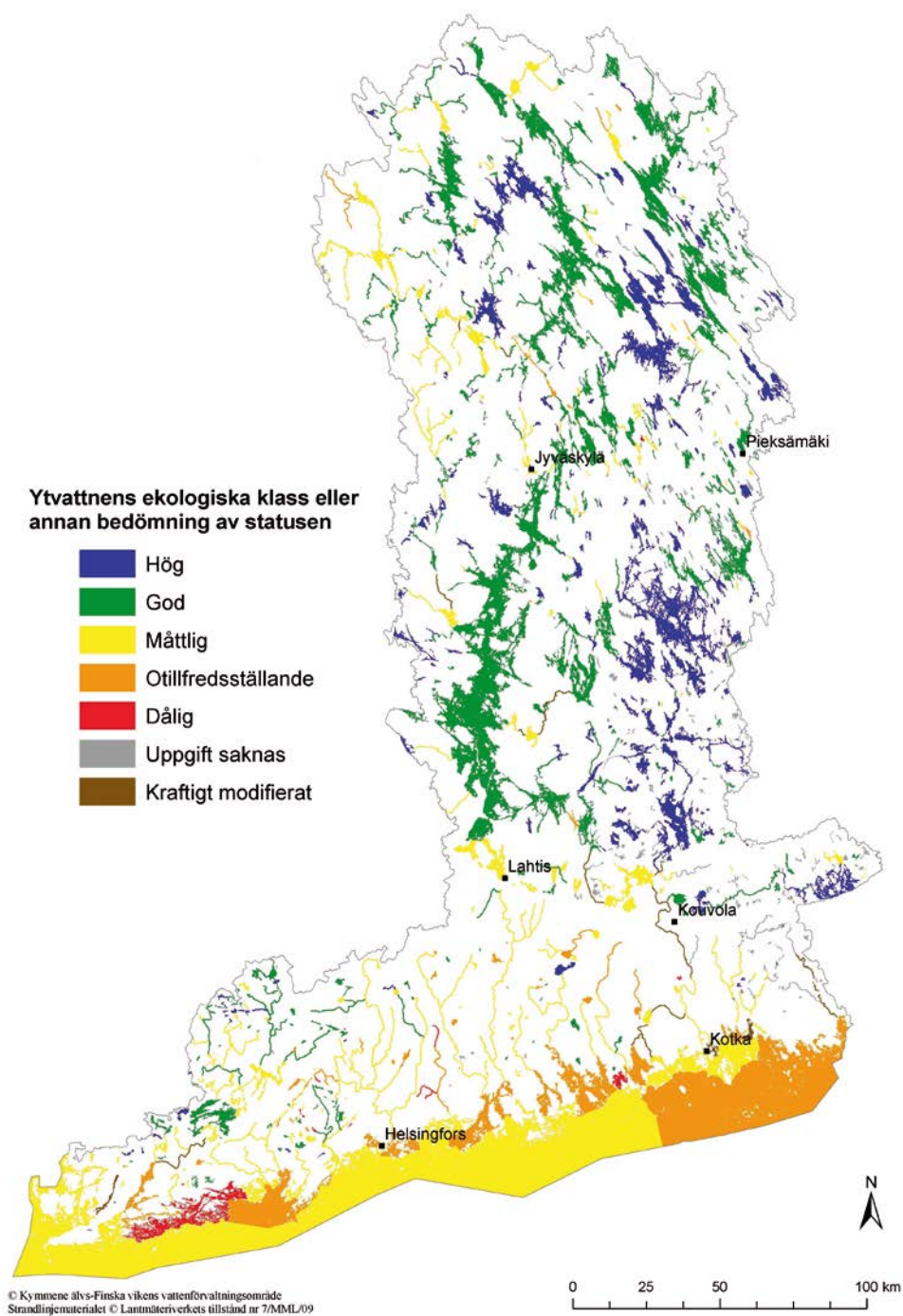

Bild 7. Vattenförvaltningsplanen 2009 innehåller en helhetsbedömning av ytvattens ekologiska tillstånd inom Kymmene älv-Finska vikens vattenförvaltningsområde.

Under den första planeringsomgången har de grundvattenområden inom vattenförvaltningsområdet Kymmene älv- Finska viken fastställts som riskområden som omfattar betydande mänsklig verksamhet som innebär risker för grundvattens kvaliteten (bild 8). Bestämmandet av riskgrundvattenområden baserar sig på uppgifter om områdets markanvändning, mänsklig verksamhet och grundvattnets kvalitet. Grundvattenområden för vilka det inte finns kvalitetsuppgifter ska utredas. Inför den andra planeringsomgången kommer definitionerna för grundvattenområdena att granskas under år 2012. Utgående från de nya uppgifterna om vattenkvaliteten bedöms grundvattnets tillstånd. Inom vattenförvaltningsområdet Kymmene älv-Finska viken är det kemiska tillståndet på 42 grundvattenområden dåligt.

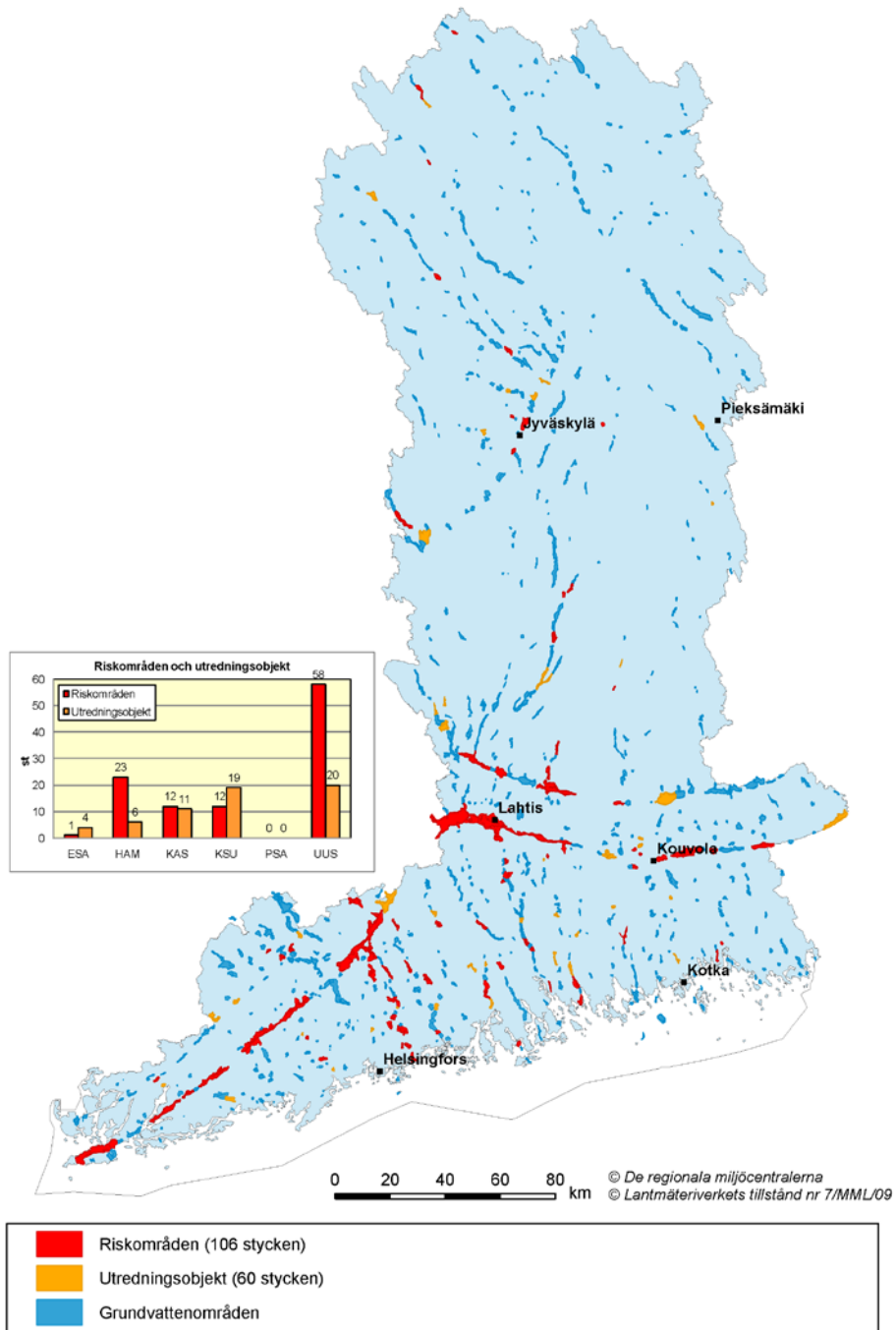

Bild 8. Föremålen för en utredning om grundvattnet och riskgrundvattenområdena inom vattenförvaltningsområdet Kymmene älv-Finska viken som presenteras i vattenförvaltningsplaneringen 2009

De centrala frågorna inom vattenförvaltningsområdet

De centrala frågorna berättar om vilka frågor i förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet som särskilt ska uppmärksammas under den andra planeringsomgången. I din respons kan du ta ställning till exempel till om de centrala frågorna tagits fram i tillräcklig utsträckning eller om det finns skäl att också betona andra aspekter.

Om de centrala frågorna inom vattenvården hörde man första gången år 2007. Då bestämdes vilka frågor som är centrala inom vattenvården år 2010–2015. Inom vattenförvaltningsområdet Kymmene älv – Finska viken ingick i dessa frågor:

- Övergödning på grund av spridd belastning
- Verksamhet som belastar grundvattnet och utgör en risk för grundvattnens tillstånd
- Övergödning på grund av punktbelastning och skadliga ämnen
- Bebyggande av sjösystem, vandringshinder för fisk och reglering
- Tidvis uppträdande torra av sjösystem, översvämningar och ökning av extremvärden i vattenföring
- Den olycksrisk som förorsakas av sjöfarten på Finska viken

De viktiga frågorna för vattenvården har inte förändrats. Detta dokument behandlar frågor som är viktiga att ta upp i vattenförvaltningsområdet Kymmene älv – Finska viken under åren 2016–2021. Man har också lyft fram omständigheter som har betydande regional eller lokal betydelse. De centrala frågorna har inte satts i prioriteringsordning, utan de har betraktats som teman och betraktandet har utvidgats med beaktande av den allmänna utveckling och tillväxt i kunskap som påverkar planeringen.

Åtgärder på grund av olycksrisken som förorsakas av sjöfarten på Finska viken planeras i fortsättningen i samband med havsvårdsplanering, och ärendet har inte längre lyfts fram som central fråga inom vattenvården.

Det är även centralt att fortsätta att genomföra och övervaka alla de åtgärder som föreslås i förvaltningsplanen enligt den planerade tidtabellen och även i de vattenformationer som uppnår det goda måltillståndet. På motsvarande sätt måste det hindras att tillståndet av vattenformationer som redan är i gott eller utmärkt tillstånd ska försämrats.

De centrala frågorna inom vattenvården i vattenförvaltningsområdet Kymmene älv – Finska viken under perioden 2016–2021

De centrala frågorna inom vattenvården som föreslagits för vattenförvaltningsområdet Kymmene älv – Finska viken är:

- Ta i bruk åtgärderna inom jordbruk
- Effektivera vattenvården inom skogsbruk
- Beakta vattenvården bättre vid planläggning och byggande
- Förbättra vattenhabitat
- Skydda grundvattnen
- Ta kontroll över avloppsvattenskadorna
- Ta kontroll över torvproduktionens utsläpp
- Skydda tillståndet av vatten som har gott eller utmärkt tillstånd
- Försäkra genomförandet

Ta i bruk åtgärderna inom jordbruket

Jordbruket förorsakar fortfarande den mest betydelsefulla näringsämnesbelastningen i sjösystem, trots att till exempel åkrarnas näringsämnesbalans redan länge har hållit på att gå ner. Den påverkan som jordbruket har på vattentillståndet är störst i vattenförvaltningsområdets södra del i de områden i Nyland och sydöstra Finland som koncentrerar sig på åkerbruk. För att uppnå ett gott ekologiskt tillstånd i vatten krävs det att den totala belastningen betydligt minskas särskilt i de mest belastade delarna av vattenförvaltningsområdet. Klimatförändringen medför nya utmaningar i form av bl.a. vinteröversvämningar och ökning av extrema väderomständigheter.

De vattenvårdsåtgärder som hittills tagits inom jordbruket har inte varit tillräckligt effektiva för att man ska uppnå ett gott vattentillstånd. Därför ska man inom jordbruket fortsätta att genomföra de åtgärder som föreslogs i förvaltningsplanen redan för den första vårdperioden. Det är ytterst viktigt att i fortsättningen rikta åtgärderna mot de mest belastade och för vattentillstånd problematiska områdena. Genomförandet av förvaltningsplanen är mycket beroende av att få en tillräcklig finansiering.

Som bäst förbereder man ett miljöstödsprogram för jordbruket för den kommande programperioden 2012–2020. De åtgärder som där föreslås behövs för att uppnå måltillstånden i så vid utsträckning som möjligt i de områden i vattenförvaltningsområdet där jordbruksbelastade vattenformationer ligger. Ökning i växttäckte vintertid, förbättring av jordstruktur och växttillstånd samt effektivt utnyttjande av näringsämnen minskar utsköljning av näringsämnen och mängden av fasta ämnen som sprids till sjösystem. I områden med koncentrerad boskapsskötsel är det centralt att minska näringsämnesbalanserna och utvidga utnyttjande av naturgödsel till en större åkeryta samt eventuellt producera bioenergi. Dessa kan bl.a. påverkas genom att stöd riktas till nya åtgärder som främjar vattenvård inom boskapsskötsel samt till en förbättring av jordstrukturen. Behovet att utforska och utveckla åtgärder som syftar till att minska näringsämnesbelastning från naturgödsling av torvmarksåkrar som föreslogs redan i förvaltningsplanen för en första vårdperioden kommer fortfarande att vara aktuellt.

Kontroll över utsköljning av växtskyddsmedel och biocider ska beaktas särskilt och försämringen av såväl grund- som ytvattens kemiska tillstånd ska hindras.

Tillräcklig information och effektivt genomförande av vattenvårdsåtgärder ska försäkras genom utbildning och rådgivning.

Effektivering av vattenvården inom skogsbruket

Skogsbruksåtgärder så som avverkningar, istandsättningsdikningar, gödslingar och jordbearbetning ökar näringsämnes- och fastämnesbelastning på sjösystem. Skogsbrukets andel av den totala belastningen i vattenförvaltningsområdet Kymmene älv – Finska viken är liten, men på lokalnivå kan effekterna vara betydande. Effekterna är större i små källvattendrag i myrdominerade områden, där skogsbruk ofta är den enda belastningskällan till följd av mänsklig verksamhet. Skogsbruksåtgärderna har under tidigare årtionden förorsakat betydande förändringar i sjösystem, och detta syns fortfarande i källvattendragens tillstånd. Nya skogsbruksåtgärder kan försämra ekologiskt tillstånd i ytvatten som har gott eller utmärkt tillstånd.

Att rikta de mest effektiva vattenvårdsåtgärderna rätt är en ytterligare utmaning för vattenvårdsplaneringen särskilt i de mest belastade områdena. Vattenvården inom skogsbruket har under de senaste årtiondena effektiverats genom att vattenvårdsmetoder har utforskats och utvecklats, nya tekniker har tagits i bruk och vattenvårdsriktlinjerna har uppdaterats utgående från nya forskningsresultaten. Anmälningsskyldigheten om skogsdikning enligt den nya vattenlagen (587/2011) skapar bättre förutsättningar för förhandsövervakning och samarbete inom vattenvården och främjandet av vattenvården.

Det är viktigt att skydda finansieringen för vattenvårdsplaneringen och naturvårdsprojekten genom lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (KEMERA) för att uppnå ett tillräckligt vattenvårdstillstånd i de områden som är mest problematiska med tanke på belastningen. Det finns en risk för att de tilläggsåtgärder som föreslås i förvaltningsplanen inte kan genomföras om inte andra finansieringsmöjligheter hittas. För att kunna minska skogsbrukets belastning på sjösystem borde genomförandet av naturvårdsprojekten och

utvidgandet av effektiviserad vattenvårdsplanering på avrinningsområdesnivån till viktiga objekt skyddas med hjälp av KEMERA-stödet.

Det uppskattas att skogsbrukets vintertidbelastning på sjösystem kommer att öka till följd av klimatförändringen. För att bekämpa belastningen på sjösystem ska skogsbruksåtgärderna omsorgsfullt planeras på förhand. I planeringen ska ingå både vattenvårdsåtgärder som förebygger belastning och åtgärder som minskar ämne-transporten. Man ska ägna placeringen och dimensioneringen av vattenvårdsstrukturer mer uppmärksamhet än tidigare. De effektivaste metoderna, så som ytavrinning, ska tillämpas som primära lösningar i vattenvården. Man ska uppmärksamma de lokala omständigheterna, för egenskaperna hos avrinningsområdet och åtgärdsområdet inverkar på vilken vattenvårdsmetod som kostnadseffektivt kan minska belastningen. För att identifiera de områden som är mest känsliga för erosion kan man tillämpa geodata-baserade metoder. Geodatas roll som hjälpmedel i planeringen kommer att växa i framtiden.

I det riksomfattande TASO-projektet produceras information om skogsbrukets belastning på sjösystem. I projektet uppdaterar man vattenvårdsrekommendationerna för skogsbruk, utvecklar planeringen på avrinningsområdesnivån samt effektiviserar vattenvårdsplaneringen även på projektnivån (istandsättningsdikning, jordbearbetning, stubbrytning). Dessutom arrangeras utbildning för aktörer inom skogsbruket, skogsägare och utvecklar egenövervakning. Projektets resultat kommer att utnyttjas när vattenvårdsåtgärderna för den följande perioden planeras.

Bättre beaktande av vattenvården vid planläggning och byggande

I den bekräftade förvaltningsplanen för vattenförvaltningsområdet Kymmene älv – Finska viken för år 2010–2015 framfördes som särskilt centrala styrningsmetoder de styrningsmetoder och utvecklingsbehov som gäller markanvändning och planläggning. Målet är att främja de riksomfattande målen för områdesanvändningen när det gäller vattenvården samt att främja god praxis i samordnande av markanvändningsstyrning och vård av grund- och ytvatten. Målet är fortfarande att åstadkomma en hållbar planering med tanke på vattenvården på alla planeringsnivåer genom att utnyttja de medel som markanvändnings- och bygglagen bjuder på. Centrala styrningsmetoder som gäller planläggning är fortfarande:

- Att samarbeta inom planering av markanvändning, vattenförsörjning och vattenvård (betraktande av avrinningsområdet)
- Att utvidga planläggning så att den mer effektivt ska täcka även vattenområden
- Att beakta grund- och ytvattens tillstånd i planbestämmelserna
- Att styra läggningen av olika verksamheter utgående från vattenvården
- Att reservera områden för torvproduktion i landskapsplanen utgående från tillräckliga miljö- och sjösystemutredningar
- Att beakta klimatförändringen, bl.a. översvämningar, i planläggningen
- Att uppgöra dagvattenplaner för kommuner och överkommunalt samt beakta dagvattenhantering i byggande
- Att förenhetliga planlägningspraxis i strandområde och betrakta dem i en större skala på avrinningsområdesnivån och uppgöra omfattande påverkansbedömningar för vattennaturen i strandplaner
- Att utnyttja planrekommendationer och regionala miljövårdbestämmelser vid kommunal planläggning.
- Att sammankoppla vattenvården med planernas program för deltagande och bedömning

Alla medel för styrning av planläggning och byggande ska utnyttjas för att uppnå vattenvårdens mål. Planering och lösningar som är hållbara med tanke på vattenvården ska få stöd på alla planlägningsnivåer (landskapsplanen, generalplanen och stadsplanen).

I planutredningar och påverkansbedömningar ska man beakta yt- och grundvatten mer än förut. Avrinningsområdesspecifikt betraktande ska vid behov fortsätta utanför stadsplanområdet.

Det är särskilt viktigt att hindra att tillståndet av vatten som har gott eller utmärkt tillstånd försämrats. Genom planläggning och licensiering ska sådant byggande eller sådan placering av andra miljökadliga verksamheter som kan påverka vattentillstånd skadligt styras. I beviljande av undantagstillstånd målsättningarna för vattnens tillstånd beaktas.

I planernas alla planbestämmelser ska yt- och grundvattenvården vid behov beaktas. I planerna ska man i större omfattning utveckla och ta i bruk planbestämmelser som beaktar yt- och grundvattentillstånd och möjligen nya planbeteckningar, till exempel våtmark och skyddszon. Planerna ska visa uppdaterade gränser för grundvattenområden och till ytvattens del bl.a. de områden som är viktiga för vattenförsörjning. Uppgifterna om utsläppningsplatser för renade avloppsvatten ska vara aktuella och stå till planläggarnas förfogande.

I områden med stadsplan ska vattenvårdsåtgärder riktas mot förbättrad kontroll över och hantering av dagvatten. Indränkning av dagvatten och kvarhållande av det i det område där det uppstår ska främjas, och tillräckligt utrymme ska reserveras för detta i planläggningen. Täckt, vattentät yta ökar betydligt ytavrinning av dagvatten. Man ska sträva efter att förebygga stora variationer i vattenföring på grund av dagvattenledning, vilka främjar transport av näringsämnen och fasta ämnen dvs. erosion, förorsakar översvämningar i tätorter och å andra sidan minskar mängden grundvatten som uppstår. Genom att lämna gröna zoner och obebyggda områden kan man främja kontrollen över dagvattnen. Att kontrollerat hålla kvar dagvatten i det område där det uppstår minskar betydligt näringsämnestransport till nedre sjösystem. Om kvarhållandet genomförs i större omfattning kan det även effektivt dämpa lokala översvämningar särskilt under störtregn. Planläggningen påverkar både vattnens kvalitet och kvantitet. Kommuner ska även spöras till att uppgöra dagvattenprogram som är nödvändiga med tanke på klimatförändringen.

Förbättrat vattenhabitat

Med förbättring av vattenhabitatet avses att man genomför åtgärder som förbättrar tillståndet i sjösystem antingen i själva sjösystemet eller i dess omedelbara närhet. Sådana åtgärder är bl.a. olika åtgärder som syftar till att minska den interna belastningen i sjösystemet och förbättra sjösystemets strukturella tillstånd.

Den interna belastningen i sjösystemet vill man minska bl.a. genom iståndsättning av näringskedja, slåtter av vattenväxter och iståndsättning av sediment. Den interna belastningen i sjösystemet har oftast samband med att den externa belastningen i avrinningsområdet växer, och åtgärder som syftar till att minska den interna belastningen borde inte genomföras utan att de orsaker som den beror på grundligt betraktas och avlägsnas. Därför borde till exempel iståndsättning av insjöar genomföras samtidigt med åtgärder i avrinningsområdet. Alternativt måste man förbereda sig för att genomföra åtgärder som syftar till att minska den interna belastningen under en mycket lång tid, vilket ökar betydelsen av lokal finansiering och bindning. Misslyckande av många projekt för iståndsättning av insjöar eller kortvarighet av deras resultat har uttryckligen samband med att man inte tillräckligt väl har kunnat lösa frågor som gäller den externa belastningen. Omfattningen av problem och orsaker borde dock inte leda till att man avstår från åtgärder, utan det väsentliga är att i första hand ingripa i de verkliga orsakerna till problemen. Problem som har att göra med den interna belastningen är oftast resultat av näringsämnen som samlats in i insjön under flera årtionden, och relativt kortvariga projektbaserade åtgärder som syftar till att förbättra vattenhabitatet kan inte förväntas ge snabba resultat.

Sjösystemens strukturella tillstånd har försämrats i nästan alla sjösystem och behovet att minska de olägenheter de har för vattenhabitatet är stort. Tillståndet kan ha försämrats till exempel på grund av att sjöns yta har sjunkit, på grund av torkning, rensning av en älv eller byggnad av dammar som hindrar organismer att vandra. Problem med det strukturella tillståndet är ofta enklare att lösa än frågor med anknytning till försämringen av vattenkvaliteten, eftersom strukturen eller åtgärden som förorsakat problemet tydligt kan avgränsas och visas på geografiskt och den iståndsättande åtgärden är känd. Man kan lyfta sjöns yta, återställa våtmarker, reparera forsområden, öka krokarna i fåran, riva dammar och bygga fiskvägar. Att det är lätt att hitta problemet betyder dock inte att åtgärder som syftar till att förbättra sjösystemets strukturella tillstånd skulle vara lätta och enkla. Till exempel kan det vara mycket besvärligt att få alla de tillstånd som behövs för

åtgärderna. Många åtgärder som syftar till att förbättra sjösystems strukturella tillstånd har ett tydligt samband med förbättring av vattenkvalitet.

Skydd av grundvattnen

Grundvattnen i vattenförvaltningsområdet Kymmene älv – Finska viken har i huvudsak god kvalitet. Mänsklig verksamhet förorsakar dock hela tiden belastning på grundvattenområden och särskilt de för vattenförsörjning viktiga Salpausselkåasarnas grundvattenområden är hotade. De centrala frågorna gäller förebyggande av kemikaliserings av grundvattnen och bevarandet av ett gott kemiskt tillstånd. Föroreningsfall i vattenförvaltningsområdet har begränsat användningen av vissa grundvattenområden och några vattentäkter har stängts på grund av skadliga ämnen i grundvatten.

Verksamheter som utgör en risk för grundvattnet är bosättning och samhällen, industri- och företagsverksamhet, vägar och trafik, landsbygdsnärings och täktverksamhet. De viktigaste objekten för grundvattenvård är grundvattenområdena i I klassen. Grundvattnen ska skyddas för vattenförsörjningsbruk för samhällen och industri. I markanvändningsplaneringen ska man beakta synpunkter som har att göra med grundvattenvård. Kontroll över grundvattenriskerna och minimering av dem är viktigt i vattenvården. Förebyggande vattenvård, bl.a. effektivisering av kvalitetskontroll över grundvatten, är primära åtgärder för att skydda grundvattnens goda tillstånd. Genom att lägga riskobjekt utanför grundvattenområden samt avlägsna redan konstaterade riskobjekt från grundvattenområden bl.a. genom istandsättning av fördärvade markområden och icke eftervärdade sidotag kan man minska belastningen på grundvattnen. Det är viktigt att förvara orörda grundvattenområden för att skydda vattenkvaliteten.

I huvudsak är grundvattnens tillstånd gott. Man har dock observerat förändringar i grundvattentillstånd som beror på mänsklig verksamhet, och man har inte kunnat undvika föroreningsfall av grundvatten. I grundvatten har man bland annat observerat kolväten, lösningsmedel och bekämpningsmedel. I grundvattenområden finns många verksamheter som hotar grundvattnets kemiska tillstånd. I grundvattenområden finns stora bosättningscentrum, många industrianläggningar samt betydande trafikleder. 220 grundvattenområden har definierats som riskgrundvattenområden, och av dessa har grundvattnens kemiska tillstånd klassificerats som dåligt i 30.

Ta kontroll över avloppsvattenskadorna

Man ska fortsätta att effektivera genomförandet avloppsvattenförsörjning i glesbygder. Trots att genomförandet av avloppsvattenförordningen för glesbygder (209/2011) har medfört att fastigheternas avloppsvattenhantering i glesbygder ska effektiveras under en lång tid, kan glesbygdernas andel av belastning ställvis ännu öka på grund av att glesbebyggelse ökar och utrustningsnivån i fritidsbostäder höjs. För att uppnå målsättningarna för vattenvården ska man fortsätta att utveckla avloppsvattenförsörjningen för glesbebyggelse i den tidtabell som lagstiftelsen förutsätter. I fortsättningen ska man också koncentrera sig på att fastigheternas avloppsvattensystem ska repareras och underhållas på sakenligt sätt. Under de senaste åren har man satsat på avloppsvattenrådgivningen, men den kan endast i begränsad omfattning inverka på hur snabbt systemen förnyas. Ökande av medvetande om underhåll och reparation av systemen genom rådgivning har dock en stor betydelse i att säkra avloppsvattensystemens funktionalitet.

Planerad utvidgande av vattenförsörjningsnäten ska fortsättas i områden där det är ekonomiskt, tekniskt och ur vattenvårdssynvinkel vettigt. Åtgärderna i enlighet med vattenvårdens utvecklingsplaner är dock endast målorienterade, och genomförande av åtgärder och tidtabell är inte alltid kända. Under den andra planeringsomgången ska man föreslå åtgärder, styrningsmetoder och verksamhetsmodeller som försäkras att de målorienterade planerna ska genomföras.

Näringsämnesutsläpp från samhällen och industri har i en betydlig utsträckning kunnat minskas genom att vattenvårdsåtgärderna har utvecklats under de senaste årtiondena. Med avloppsvatten kommer det

dock fortfarande ämnen in i sjösystem som är farliga och skadliga för vattenmiljön. Till dessa hör bl.a. olika tungmetaller och organiska miljögifter. I planeringen av åtgärder ingriper man vid behov i problem som kommit fram i utredningar och övervakning. Utredningar och uppdatering av observeringsprogram fortgår fortfarande utgående från nya uppgifter. För industrins del medför genomförandet av det nya industriutsläppsdirektivet nya krav för verksamhetsutövare bl.a. när det gäller tillståndsbestämmelser och övervakning.

Det är dock fortfarande viktigt att förbättra verksamhetssäkerheten i hanteringen av samhällens och industrins avloppsvatten för att förebygga okontrollerade utsläpp. Utöver vattenreningsverk ska åtgärderna även rikta sig mot störningar i avloppsledningar och spillvattenpumpar och att förebygga okontrollerade utsläpp som beror på exceptionella väderleksförhållanden. I räddavrinningar som beror på kraftiga regn eller smältvatten rinner orenat avloppsvatten till sjösystemet och förorsakar bl.a. en försämring av det hygieniska tillståndet och fiskdöd. Under den andra planeringsomgången ska man koncentrera sig på åtgärder för reparation av avloppsvattennät och vattenreningsverk som förhindrar att regn- eller smältvatten kommer in i avloppsvattennätet.

Ta kontroll över torvproduktionens utsläpp

Torvproduktion i vattenförvaltningsområdet är koncentrerad till sjösystemen Saarijärvi och Rautalampi, som har cirka 60 % av vattenförvaltningsområdets torvproduktionsyta. Vattenvården i torvproduktionsområden har effektiverats i och med att tillståndsbestämmelserna har blivit strängare och effektivare vattenvårdsmetoder har tagits i bruk. Torvproduktionsytan där vattenvårdsmetoden är ytavrinningsfält antingen i naturtillstånd eller med dikning eller växtlighetsfält har fördubblats under i området under de senaste fem åren.

Torvproduktionens olägenheter för sjösystemen har kraftigt betonats under de senaste åren. I många områden har motståndet mot hela branschen ökat. De drabbade har särskilt varit oroliga över de olägenheter som torvproduktionens fastämnes- och humusbelastning förorsakar för sjösystem, så som igenslamning, förmörkning av vatten och grumling. Torvproduktionens olägenheter för sjösystem allra kraftigast blivit synliga i sjösystemet Saarijärvi, Kälkäjoki vattendrag i sjösystemet Mäntyharju samt i sjösystemet Jämsä.

Tillståndsansökningar för nya torvproduktionsområden är just nu rekordmånga vid regionalförvaltningsverken. Man särskilt uppmärksamma placeringen av nya torvproduktionsområden för att vattenvårdens målsättningar dvs. ett gott vattentillstånd ska uppnås och ett gott och utmärkt tillstånd ska kunna tryggas. I nya områden har man vanligtvis ansett att den bästa användbara tekniken är ytavrinningsfält året om och kemikaliserings. Förutom nya torvproduktionsområden måste man även effektivisera vattenvården i gamla områden.

En utmaning i vattenvården är att det inte finns många områden som är lämpliga för att användas som ytavrinningsfält, och att det därmed inte är möjligt att grunda ytavrinningsfält i naturtillstånd i alla områden. På grund av detta måste man ta till dikade ytavrinningsfält eller växtlighetsfält/våtmarker. Deras effektivitet i vattenvården har dock varierat och den är vanligtvis inte lika bra som för ytavrinningsfält i naturtillstånd. Ytavrinningsfält som byggts på orörda myrområden minskar effektivt näringsämnes- och fastämnesbelastning, men de avlägsnar inte löslig humus lika effektivt. Även stora variationer i avrinningen innebär utmaningar för vattenvården i torvproduktion. För att minska torvproduktionens olägenheter för sjösystem behövs nya vattenvårdsmetoder som är effektiva även under störtregn och stora avrinningar. Betydelsen av avrinningskontroll betonas just under avrinningstopparna.

Riksomfattande utvecklingsprojektet för vattenvårdsnivån i torvproduktion och skogsbruk (TASO-projektet) som startades år 2011 har som målsättning att skapa ny information och praktiska tillämpningar för att kontrollera torvproduktionens verkningar på sjösystem. Projektets pilot körs på Saarijärvi-leden. Utöver näringsämnesbelastningen uppmärksammas särskilt minskningen av fastämnes- och humusbelastning. I projektet prövar man nya vattenvårdsmetoder, producerar realtidsinformation om vattenkvalitet och avrinningsmängd och deras tidsmässiga variation, utvecklar övervakningsmetoder som lämpar sig till att

mäta påverkningarna samt utvecklar egenövervakning och utbildning. Projektets resultat kommer att utnyttjas när man planerar vattenvårdsåtgärder för den följande perioden.

Skydda tillståndet av vatten som har gott eller utmärkt tillstånd

En del av insjöarna och åarna i vattenförvaltningsområdet Kymmene älv – Finska viken har utmärkt eller gott tillstånd, till och med naturtillstånd. Bland annat sjöar med lång genomströmningstid samt låga sjöar med klart vatten är särskilt utsatta för ökad spridd belastning. Påverkningarna av mänsklig verksamhet syns ofta lätt och snabbt i dem. Detta har kommit fram till exempel i form av grumling av vatten eller blomningar av blåa alger. Ofta kan miljötryck inte tydligt identifieras utan belastningen kommer till exempel ur flera små källor av spridd belastning.

För att trygga tillståndet av vatten som har gott eller utmärkt tillstånd ska man särskilt betrakta utnyttjandet av styrning av markanvändning och läggingsstyrning i samband med miljötillstånd samt skogsbrukets vattenvårdsåtgärder. Man ska i fortsättningen främja medvetenheten om läget av vatten i utmärkt och gott tillstånd och faktorer som påverkar tillståndet hos dem som gör upp planerna och fattar beslut för området.

Försäkra genomförandet

Klarläggning av ansvaret över genomförandet

Stadsrådets principbeslut "Programmet för genomförande av vattenvård 2010-2015" skapar färdigheter för att förbereda förvaltningsplaner för perioden 2016–2021. Programmet för genomförande preciserar fullföljandet av de förvaltningsplaner som bekräftades år 2009 genom att definiera åtgärderna som ska främjas på riksnivån, ansvarsinstanserna och tidtabellerna för att uppnå gott vattentillstånd. I samband med det regionala genomförandet prioriteras tidtabellerna för åtgärderna och styrningsmetoderna med mer precision.

På den allmänna nivån styr ministerierna genomförandet av förvaltningsplanerna och övervakningen av genomförandet. Staten främjar genomförandet av åtgärderna inom ramen för budgetanslag och ramarna för statsekonomin samt statsförvaltningens produktivhetsprogram och andra användbara medel. Olika förvaltningsgrenar främjar genomförandet av vattenvårdsåtgärderna inom ramen för sina egna budgeter och rammar. ELY-centralerna, regionalförvaltningsverken, skogsstyrelsen, landskapets förbund och kommuner fungerar inom ramen för sin befogenhet för att uppnå förvaltningsplanens målsättning.

Genomförandet av förvaltningsplanens åtgärder beror på många olika instansers verksamhet. Till dessa hör t.ex. verksamhetsutövare, företag, husliga ekonomier, medborgarorganisationer, statens sektormyndigheter, kommuner, landskapens förbund, forskningsinstitutioner, intresseorganisationer, föreningar och många frivilliga aktörer.

Det primära ansvaret för genomförandet av åtgärderna ligger dock hos de privata aktörer (bl.a. verksamhetsutövare, medborgare, organisationer) som med sin verksamhet påverkar vattnens tillstånd. Många åtgärder som främjar vattenvården baserar sig just på frivillighet och samarbete mellan olika instanser och beredskap att utveckla och delta i deras finansiering och genomförande. Även många styrningsmetoder baserar sig på frivillighet.

Tryggande av finansiering för genomförandet

Åtgärderna som behövs för att uppnå ett gott vattentillstånd framskrider inte tillräckligt utan ny finansiering. Det är viktigt att trygga tillräckliga resurser för att säkra verksamheten hos både den offentliga sektorn och verksamhetsutövarna. Statens och kommunernas möjligheter att främja genomförandet av åtgärderna håll-

ler på att försämrats till följd av sparningsåtgärder i den offentliga förvaltningen och när finansieringen för vattenvården minskar.

Man ska i fortsättningen satsa mer på att utveckla nya samarbetsformer och finansieringskanaler. Centrala åtgärder ska projektifieras och man ska söka finansiering i olika källor. För att trygga finansieringen kan man till exempel grunda fonder och stiftelser. Finansieringen för vattenvårdsåtgärder ska i fortsättning i större utsträckning även sökas hos EU:s olika finansieringskanaler. De nya finansieringsformerna ska vara i bruk redan när man genomför den andra planeringsperiodens åtgärder 2016–2021.

Utveckling och fördelning av finansiering är endast ett medel för genomförande av förvaltningsplanerna. En stor del av genomförande sker genom att den nuvarande verksamheten utvecklas till exempel genom förbättrad förhandsplaneringe preciserad forskning samt effektiviserad rådgivning och utbildning via olika rådgivningsorganisationer. Styrningen av myndighetsverksamheter och samordning av olika verksamheter har en viktig roll. Åtgärderna i tillståndspliktig verksamhet är i huvudsak enhetliga med nuvarande praxis och baserar sig på miljötillstånd. Genomförande av förvaltningsplanerna och ordnande av finansiering förutsätter att man bedriver mycket samarbete och att olika instanser förbinder sig till åtgärderna. En viktig fråga i fortsättningen är hur man kan engagera de olika aktörerna till vattenvårdens målsättningar och genomförande, hur man kan aktivera medborgarna att vara verksamma och hur man uppmärksammar de krav som gott vattentillstånd ställer upp för den vardagliga verksamheten i olika sektorer.

Man ska i fortsättningen ägna åtgärdernas kostnadseffektivitet mer uppmärksamhet. Man får inte en tillräckligt tydlig bild över effektiviteten av vattenvårdens åtgärder utan en tillräcklig övervakning över vattentillståndet. I värsta fall riktar man åtgärder och finansiering fel när tillförlitliga uppgifter saknas. Finansiering som används för att försäkra tillförlitliga övervakningsuppgifter ska inte minskas från det nuvarande läget. Man ska även överväga ett större deltagande av verksamhetsutövarna i övervakningen av vattentillstånd.

Information och de viktigaste källorna

Här anges kortfattat vilka planeringsdokument som är viktigast under den andra planeringsomgången, när dessa dokument blir föremål för samråd, var dokumenten hålls framlagda och vem som ger mer information i ärendet.

Under den andra omgången av planeringen av vattenvården utarbetas följande dokument (olika instanser ombes komma med synpunkter på dessa under samråden, som pågår ett halvt år):

- Tillsammans för god vattenstatus. Bidra till arbetsprogrammet för vattenvården och de centrala frågorna inom Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde 2016–2021 (samråd: 15.6–17.12.2012).
- Förslag till förvaltningsplaner till 2021 (samråd: oktober 2014–mars 2015)

Kungörelser och dokument som gäller Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde hålls framlagda i kommunkanslierna i området samt i ELY-centralerna. Dokumenten finns också på webben. Tidningsannonser om samråden publiceras i de viktigaste dagstidningarna före samråden inleds. ELY-centralerna ber dessutom om utlåtanden av centrala myndigheter, aktörer och andra instanser inom det egna verksamhetsområdet.

Kommentarer kan skickas i elektronisk form till registratorskontoret vid ELY-centralen i det egna området. De ska helst sammanställas i ett word-dokument för att behandlingen ska gå så snabbt och smidigt som möjligt. Kommentarer kan också skickas per post till ELY-centralens registratorskontor eller via internet: www.miljo.fi/kymmenealvs-finskavikensvattenforvaltningsomrade.

Mer information om samråden och om vattenvården överlag får du från ELY-centralen i ditt område, se kontaktuppgifterna nedan. Du kan också påverka vattenvården via medlemmarna i arbetsgruppen för vattenvård. En förteckning över medlemmarna i arbetsgruppen i ditt område finns på webben (anvisningar i detta dokument). Mer information om vattenvården finns på följande webbsidor:

- Miljöförvaltningens vattenvårdssidor: www.miljo.fi/vattenvardforvaltning
- Vattenförvaltningsområde: www.miljo.fi/kymmenealvs-finskavikensvattenforvaltningsomrade.

Kontaktuppgifter

ELY-centraler och kontaktpersoner i Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde

Kontaktpersonernas e-postadresser: fornamn.efternamn@ely-keskus.fi

ELY-centralen i Nyland

PL 36, 00521 Helsingfors

E-post: [registratur.nyland\(at\)ely-centralen.fi](mailto:registratur.nyland(at)ely-centralen.fi)

Mauri Karonen tel. 0400 291 704

Antti Mäntykoski tel. 0400 292 573

grundvatten: Esko Nylander tel. 040 532 8781

ELY-centralen i Sydöstra Finland

PL 1041, 45101 Kouvola

E-post: [kirjaamo.kaakkois-suomi\(at\)ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.kaakkois-suomi(at)ely-keskus.fi)

Taina Ihaksi tel. 040 719 7775

Visa Niittyniemi tel. 040 518 8985

grundvatten: Heidi Rautanen, tel. 040 351 7934

ELY-centralen i Tavastland

PL 131, 13101 Tavastehus

E-post: [kirjaamo.hame\(at\)ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.hame(at)ely-keskus.fi)

Harri Mäkelä tel. 040 842 2629

ELY-centralen i Mellersta Finland

PL 250, 40101 Jyväskylä

E-post: [kirjaamo.keski-suomi\(at\)ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.keski-suomi(at)ely-keskus.fi)

Ansa Selänne tel. 040 508 9126

ELY-centralen i Södra Savolax

PL 164, 50101 S:t Michel

E-post: [kirjaamo.etela-savo\(at\)ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.etela-savo(at)ely-keskus.fi)

Pertti Manninen tel. 0400 595 562

Juho Kotanen tel. 0400 572 215

grundvatten: Anne Petäjä-Ronkainen
tel. 0400 623 208

ELY-centralen i Norra Savolax

PL 1049, 70101 Kuopio

E-post: [kirjaamo.pohjois-savo\(at\)ely-keskus .fi](mailto:kirjaamo.pohjois-savo(at)ely-keskus.fi)

Veli-Matti Vallinkoski, tel. 040 589 3290

Tuulikki Miettinen, tel. 040 770 2479

grundvatten: Jussi Aalto, tel. 040 587 9899

Koordinering inom vattenförvaltningsområdet

Ordförande för vattenförvaltningsområdets styrgrupp

- Direktör Marketta Virta, ELY-centralen i Nyland

Vattenförvaltningsområdets koordinator

- Projektchef Mauri Karonen, ELY-centralen i Nyland

Expert på vattenvård

- Överinspektör Antti Mäntykoski, ELY-centralen i Nyland

Samarbetsgrupper inom vattenförvaltningsområdet

Förteckningar över samarbetsgruppernas medlemmar finns på vattenförvaltningsområdets webbsida:

www.miljo.fi/kymmenealvs-finskavikensvattenforvaltningsomrade > Organisering av samarbetet

Ordlista

Akvifer

Med akvifer avses en tillräckligt porös och genomsläpplig mark- eller berggrundsbildning eller ett lager som tillåter antingen en betydande ström av grundvatten eller uttag av betydande mängder grundvatten.

Avrinningsområde

Det område från vilket regnvattnet strömmar till havet genom en fåra eller ett delta.

Delområde för planering

Åtgärdsprogrammen sammanställs av de delområden som ska utnyttjas i planeringen och som är betydande med tanke på planeringsarbetet, såsom sjösystem, delar av stora vattendrag osv.

Ekologisk status

Med ekologisk status avses en beskrivning av ytvattnets tillstånd genom dess vattenorganismer. När statusen bedöms beaktas också vattnets kvalitet och dess hydromorfologiska egenskaper. Den ekologiska statusen uttrycks med hjälp av en klassificering av vattnen i fem klasser.

Förvaltningsplan

En heltäckande översikt över vattnens status, vattenproblem och planerade vårdåtgärder på vattenförvaltningsområdet.

Grundläggande åtgärder

Grundläggande åtgärder är åtgärder som föranleds av Finlands nationella lagstiftning och av EU-direktiv.

Grundvatten

Med grundvatten avses allt vatten som befinner sig i den vattenimpregnerade zonen i jorden och står i direkt kontakt med berg- eller markgrund.

Grundvattenförekomst

Med grundvattenförekomst avses grundvatten som är magasinerat som en sammanhängande vattenmassa i en akvifer eller flera akviferer.

Interkalibrering

Med interkalibrering avses här det förfarande som tillämpas för att säkra att olika länders uppgifter om den biologiska uppföljningen är jämförbara med varandra. I uppföljningsuppgifterna ingår information om vissa representativa arter eller grupper av arter samt om deras ekologiska klassificering.

Kemisk status

Klassificering enligt de prioriterade ämnen som anges i lagstiftning på EU-nivå och de miljökvalitetsnormer som fastställts för dem. Den kemiska statusen är god om miljökvalitetsnormerna för ämnena inte överskrids. Miljökvalitetsnormerna har i regel ställts upp för de halter av ämnena som uppmätts i vatten.

Klassificering

Vattnens status klassificeras på basis av de förändringar som mänskliga aktiviteter har orsakat. Vattnen jämförs med motsvarande vatten i orört naturligt tillstånd. Ytvatten indelas utifrån den biologiska och kemiska statusen i fem klasser: hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig. Grundvattnen indelas utifrån den kemiska och kvantitativa statusen i två klasser; god eller dålig.

Kompletterande åtgärder

Med kompletterande åtgärder avses sådana behövliga åtgärder som kan vidtas om de grundläggande åtgärderna inte leder till att vattnens status motsvarar målsättningen för vattenvården.

Koordinator

Koordinatör är den person som svarar för arbetet på förvaltningsplanen för vattenvården inom ELY-centralens område. Inom varje vattenförvaltningsområde finns dessutom en koordinator som svarar för förvaltningsplanen som helhet.

Miljö kvalitetsnorm

Miljö kvalitetsnorm avser en sådan i lagstiftningen fastställd halt av ett för vattenmiljön farligt eller skadligt ämne i ytvatten, sediment eller biota som, för att skydda människors hälsa och miljön, inte får överskridas,

Prioriterat ämne

Med prioriterade ämnen avses de ämnen eller ämnesgrupper som listas i bilagan till ramdirektivet för vatten. För ämnena som finns i listan föreslås åtgärder i syfte att minska användningen av dem.

Ramdirektivet för vatten

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område. Direktivet trädde i kraft den 22 december 2000. Direktivet syftar till att skydda, förbättra och återställa vattnen så att deras status inte försämras och att vattnens status ska vara minst god inom hela EU-området före år 2015. I Finland har direktivet genomförts genom nationell lagstiftning där lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (vattenförvaltningslagen) samt de förordningar som utfärdats med stöd av den är viktigast.

Samarbetsgrupp

Enligt den s.k. vattenförvaltningslagen (1299/2004) ska det finnas en arbetsgrupp som representerar olika intressen. Samarbetsgruppen tillsätts av den regionala miljöcentralen. Den deltar tillsammans med ELY-centralen i beredningen av ärenden som anknyter till vattenvården.

Samråd, samrådsförfarande

Med samråd avses en förbunden procedur där allmänheten och olika aktörer kan yttra sig i ett ärende.

SMB-lagen

Lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program, som trädde i kraft den 1 juni 2005, kallas SMB-lagen. Lagen baserar sig på EG-direktiv 2001/42/EG om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan. SMB-lagen medger att miljöaspekter kan beaktas i högre utsträckning redan när planer och program börjar beredas.

Tilläggsåtgärder och åtgärder enligt nuvarande praxis

I det första skedet av planeringen av åtgärderna utreds det om de åtgärder som redan genomförts enligt den nuvarande praxisen, eller ska genomföras senast år 2021, är tillräckliga med tanke på miljömålen för vattenvården. Dessa kallas i åtgärdsprogrammet och i planeringen av åtgärder för **åtgärder enligt nuvarande praxis**. Åtgärdernas omfattning kan bedömas bl.a. utifrån den mängd åtgärder som årligen genomförs och den utveckling som sker där. Om åtgärderna inte är tillräckliga för att miljömålen ska kunna nås, planeras **tilläggsåtgärder**. Tilläggsåtgärderna är oftast av samma slag som de åtgärder som genomförs enligt nuvarande praxis, men det föreslås att de ska genomföras i bredare utsträckning på målområdet.

Typindelning

Ytvattnen (t.ex. sjöar, åar och älvar eller delar av dem) typindelas på basis av sina naturliga egenskaper i grupper eller typer som bygger på den naturliga variationen i vattendragen.

Vattenförvaltningslagen

Lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) är den viktigaste nationella författningen genom vilken Finland genomför ramdirektivet för vatten. Lagen föreskriver om samarbetet mellan myndigheterna, utredning av faktorer som påverkar vattnens status, övervakning, klassificering av vatten, planering av vattenvården samt allmänhetens och olika instansers deltagande.

Vattenförvaltningsområde

Ett vattenförvaltningsområde omfattar ett eller flera avrinningsområden och de grundvatten och kustvatten som finns i anslutning till dem. Statsrådets förordning om vattenförvaltningsområden (1303/2004) föreskriver att ett vattenförvaltningsområde är ett samarbetsområde för vattenvård.

Vattenvård

Med vattenvård avses planmässig verksamhet i enlighet med ramdirektivet för vatten och den s.k. vattenförvaltningslagen i syfte att upprätthålla och förbättra yt- och grundvattnens kvalitativa och kvantitativa status.

Växtplankton

Med växtplankton avses små mikroskopiska växter (alger), som flyter fritt i ytvattens översta skikt.

Ytvatten

Med ytvatten avses vatten ovan jord, såsom hav, sjöar, åar, älvar och bäckar.

Ytvattenförekomst

Med ytvattenförekomst avses en avgränsad och betydande del av ytvattnen, såsom en sjö, ett vattenmagasin, en bäck, å, älv eller kanal, en del av en bäck, å, älv eller kanal, ett vatten i övergångszon eller en kustvattensträcka.

Åtgärdsprogram

Förteckning över åtgärder som behövs för att målen för vattenvården ska uppnås. Förteckningen bifogas förvaltningsplanen.

Ämnen som är farliga för vattenmiljön

Ämnen som är farliga för vattenmiljön är prioriterade farliga ämnen fastställda enligt ramdirektivet för vatten samt sådana giftiga, långsamt nedbrytbara och bioackumulerbara ämnen som avses i direktivet om förorening genom utsläpp av vissa farliga ämnen i gemenskapens vattenmiljö.

Ämnen som är skadliga för vattenmiljön

Ämnen som är skadliga för vattenmiljön är ämnen som har utvalts nationellt enligt ramdirektivet för vatten och enligt samma direktiv fastställda andra ämnen än prioriterade farliga ämnen som kan orsaka förorening av ytvattnet (se punkten Ämnen som är farliga för vattenmiljön).

Central lagstiftning

Denna lista innehåller samlad information om central nationell lagstiftning som hänför sig till planeringen av vattenvården.

Vattenvårdsförvaltningen

- Lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004, ändrad genom lag 272/2011)
- Förordningen om vattenvårdsförvaltningen (1040/2006)
- Förordningen om vattenförvaltningsområden (1303/2004)

Förebyggande av föroreningar samt vattenbyggnad

- Miljöskyddslagen (86/2000)
- Miljöskyddsförordningen (169/2000)
- Förordningen om ämnen som är farliga och skadliga för vattenmiljön (1022/2006)
- Vattenlagen (587/2011) den kompletterande vattenförordningen (282/1962)

Behandlingen av avloppsvatten

- Förordningen om avloppsvatten från tätbebyggelse (888/2006)
- Förordningen om behandling av hushållsavloppsvatten i områden utanför avloppsnätet (209/2011)

Havsvård

- Lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004, ändrad genom lag 272/2011)
- Förordningen om havsvårdsförvaltningen (980/2011)

Hantering av översvämningsrisker

- Lagen om hantering av översvämningsrisker (620/2010)

PRESENTATIONSBLAD

Publikationens serie och nummer Rapporter 60/2012					
Författare Mauri Karonen (red.) Antti Mäntykoski (red.) Esko Nylander (red.)		Publiceringsdatum Juni 2012			
		Utgivare Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland			
		Projektets finansiär/uppdragsgivare -			
Publikationens titel Tillsammans för god vattenstatus. Bidra till arbetsprogrammet för vattenvården och de centrala frågorna inom Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde 2016-2021.					
Sammandrag Målet för vattenvården är att genom brett samarbete behålla en god status i vattnen och att förbättra vattenstatusen på de ställen där den försvagats. Planeringen av vattenvården sker i perioder på sex år. Under den andra planeringsomgången kommer förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen för de enskilda vattenförvaltningsområdena att uppdaterats genom brett samarbete och samråd med olika instanser. Genom att komma med synpunkter kan du inverka på hur vattendragen, kustvattnen och grundvattnen i ditt eget område, liksom även de funktioner som påverkar statusen i dessa, ska beaktas i planeringen. Arbetsprogrammet och tidtabellen är samma för alla vattenförvaltningsområden. Vilka frågor som är centrala för vattenvården och hur planeringen organiseras regionalt varierar enligt vattenförvaltningsområde. I det här dokumentet behandlas centrala frågeställningar som hänför sig till en förbättring av statusen i sjöar, åar och älvar, grundvatten och kustområden i Kymmene älvs- Finska vikens vattenförvaltningsområde.					
Nyckelord Vattenvård, arbetsprogram, centrala frågorna, Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde					
ISBN (PDF)	ISBN (tryckt)	ISSN-L	ISSN (webbpublikation)	ISSN (tryckt)	URN
978-952-257-564-7	-	2242-2846	2242-2854	2242-2846	URN:ISBN: 978-952-257-564-7
Sidantal		Språk		Pris (inneh. moms 8%)	
52		Svenska (finns även på finska)		-	
Beställningar/distribution Publikationen finns endast på webben: www.miljo.fi/kymmenealvs-finskavikensvattenforvaltningsomrade , www.miljo.fi/vattenvardforvaltning , www.ely-centralen.fi/publikationer eller www.doria.fi					
Förläggare -					
Tryckeri, ort och tidpunkt -					

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 60/2012					
Tekijät Mauri Karonen (toim.) Antti Mäntykoski (toim.) Esko Nylander (toim.)		Julkaisuaika Kesäkuu 2012			
		Julkaisija Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus			
		Hankkeen rahoittaja/toimeksiantaja -			
Julkaisun nimi Tillsammans for god vattenstatus. Bidra till arbetsprogrammet för vattenvården och de centrala frågorna inom Kymmene älvs- Finska vikens vattenförvaltningsområde 2016-2021. Vesien tila hyväksi yhdessä. Vaikuta vesienhoidon työohjelmaan ja keskeisiin kysymyksiin Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella 2016–2021.					
Tiivistelmä Vesienhoidon tavoitteena on laajan yhteistyön avulla säilyttää vesien hyvä tila sekä parantaa vesien tilaa siellä, missä se on päässyt heikentymään. Vesienhoidon suunnittelu etenee kuuden vuoden jaksoissa. Toisen suunnittelukierroksen aikana päivitetään vuonna 2009 hyväksytyt, vesienhoitoaluekohtaiset vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat laajassa yhteistyössä ja eri tahoja kuullen. Antamalla palautetta voit vaikuttaa siihen, miten oman alueesi vesistöt, rannikkovedet ja pohjavedet sekä niiden tilaan vaikuttavat toiminnot otetaan suunnittelussa huomioon. Työohjelma ja aikataulu ovat samat kaikilla vesienhoitoalueilla. Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja suunnittelun alueellinen organisointi vaihtelevat eri vesienhoitoalueilla. Tässä asiakirjassa käsitellään keskeisiä kysymyksiä, jotka liittyvät Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen järvien, jokien, rannikkovesien tilan parantamiseen.					
Asiasanat Vesienhoito, aikataulu, työohjelma, keskeiset kysymykset, Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalue					
ISBN (PDF) 978-952-257-564-7	ISBN (painettu) -	ISSN-L 2242-2846	ISSN (verkkojulkaisu) 2242-2854	ISSN (painettu) -	URN URN:ISBN: 978-952-257-564-7
Kokonaissivumäärä 52		Kieli Ruotsi (julkaistu myös suomeksi)		Hinta (sis. alv 8%) -	
Julkaisun myynti/jakaja Julkaisu on saatavana vain verkossa: www.ymparisto.fi/kymijoen-suomenlahdenvesienhoitoalue , www.ymparisto.fi/vesienhoito , www.ely-keskus.fi/julkaisut sekä www.doria.fi					
Julkaisun kustantaja -					
Painopaikka ja -aika -					

Publication series and numbers Reports 60/2012					
Author(s) Mauri Karonen (ed.) Antti Mäntykoski (ed.) Esko Nylander (ed.)		Date June 2012			
		Publisher Centre for Economic Development, Transport and the Environment for Uusimaa			
		Financier/commissioner -			
Title of publication Tillsammans for god vattenstatus. Bidra till arbetsprogrammet för vattenvården och de centrala frågorna inom Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde 2016-2021. (Together towards good status of waters. Contribute to work programme and significant water management issues in Kymijoki-Gulf of Finland river basin district 2016-2021.)					
Abstract The objective of River Basin Management is, with aid of wide co-operation, to maintain good status of surface and ground waters and to improve the status of waters where it has been deteriorated. The River Basin Management proceeds in six-year periods. During the second planning circuit, the River Basin Management Plans and Programs of Measures that were implemented in 2009 are updated. In this process, all interested parties and citizens will be consulted. By providing feedback you can raise important issues concerning the watersheds, coastal waters, ground waters and measures of your own area and how they are being taken into consideration in the planning process. The timetable and work programme are similar in all the river basins. The significant water management issues, however, vary between the river basins. This document deals with issues dealing with the improvement of status of surface waters and ground waters of the Kymijoki-Gulf of Finland river basin district.					
Keywords River Basin Management Planning, timetable, work programme, significant water management issues, Kymijoki-Gulf of Finland river basin district					
ISBN (PDF) 978-952-257-564-7	ISBN (print) -	ISSN-L 2242-2846	ISSN (online) 2242-2854	ISSN (print) -	URN URN:ISBN: 978-952-257-564-7
Number of pages 52		Language Swedish (published also in finnish)		Price (incl. tax 8 %) -	
For sale at/distributor Publication is only available in internet: www.ymparisto.fi/kymijoen-suomenlahdenvesienhoitoalue , www.ymparisto.fi/vesienhoito , www.ely-keskus.fi/julkaisut or www.doria.fi					
Financier of publication -					
Printing place and date -					

Målet för vattenvården är att genom brett samarbete behålla en god status i vattnen och att förbättra vattenstatusen på de ställen där den försvagats. Planeringen av vattenvården sker i perioder på sex år. Under den andra planeringsomgången kommer förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen för de enskilda vattenförvaltningsområdena att uppdaterats genom brett samarbete och samråd med olika instanser. Genom att komma med synpunkter kan du inverka på hur vattendragen, kustvattnen och grundvattnen i ditt eget område, liksom även de funktioner som påverkar statusen i dessa, ska beaktas i planeringen. Arbetsprogrammet och tidtabellen är samma för alla vattenförvaltningsområden. Vilka frågor som är centrala för vattenvården och hur planeringen organiseras regionalt varierar enligt vattenförvaltningsområde. I det här dokumentet behandlas centrala frågeställningar som hänför sig till en förbättring av statusen i sjöar, åar och älvar, grundvatten och kustområden i Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde.

RAPPORTER 60 | 2012

TILLSAMMANS FÖR GOD VATTENSTATUS

**BIDRA TILL ARBETSPROGRAMMET FÖR VATTENVÅRDEN OCH DE CENTRALA FRÅGORNA
INOM KYMMENE ÄLVS-FINSKA VIKENS VATTENFÖRVALTNINGSOMRÅDE 2016–2021**

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Savolax

ISBN 978-952-257-562-7 (PDF)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2854 (webbpublikation)

URN:ISBN:978-952-257-564-7

www.ely-centralen.fi/publikationer | www.doria.fi/ely-keskus